İŞKUR

2019

BİLECİK

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2019 YILI

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

BİLECİK ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

BİLECİK İLİ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

Yazar

Celal AKCAN

İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

İşsizlik, yeterli düzeyde istihdam oluşturamamak ve nitelikli işgücünün yetersiz olması, hiç şüphesiz ki günümüz işgücü piyasasının en önemli sorunlarındandır. Bu durum aynı zamanda sosyal, psikolojik ve ekonomik problemler gibi alt sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdamı artırmaya yönelik yatırımlar ve politikalar üretmek, tüm ülkeler için zorunluluk haline gelmiştir. Bu çalışmaları daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla öncelikle işgücü piyasasının taleplerini detaylı bir şekilde incelemek gerekmektedir. Yerel ve ulusal düzeyde uygun istihdam politikaları oluşturmak, işgücü piyasasından elde edilen verilerle mümkün olacaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2010 yılından günümüze yerel düzeyde uygulanacak işsizlik ve istihdam politikalarının, etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla, işverenlerimizin görüş ve önerilerine başvurmaktadır. Bu görüş ve öneriler doğrultusunda istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin istediği özelliklerde nitelikli işgücüne daha kolay ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR, kurum sisteminde yer alan kayıtlı işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak nitelikli eleman yetişmesine katkı sağlamaktadır. Bu şekilde işverenin nitelikli eleman ihtiyacı karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

Yerel düzeyde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun olarak geliştirmek ve İŞKUR tarafından sunulan hizmetleri daha etkin hale getirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirilmiştir. İl düzeyinde işgücü arz ve talep verilerini içeren bu çalışmanın sonucunda oluşturulan rapor, istihdam politikaları adına genel bir rehber görevi üstlenmektedir.

Bu çalışmanın gerçekleşmesi adına gösterdikleri özverili çalışmalar nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü İş ve Meslek Danışmanlarına, çalışma kapsamında işyeri bilgi formlarını titiz bir şekilde yanıtlayıp görüş bildiren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Bilecik İşgücü Piyasası Araştırması analiz çalışmasının ülkemiz, ilimiz ve tüm ilgililer için faydalı olmasını temenni ediyorum.

Bilal ŞENTÜRK
Bilecik Valisi

ÖNSÖZ

İstihdamın korunması ve geliştirilmesinin yanı sıra işsizlikle mücadele faaliyetleri ile ulusal istihdam politikasının oluşturulmasında rol alan, işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biri olan İŞKUR; hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamu hizmeti sunmaktadır. İŞKUR aynı zamanda, İşgücü piyasası verilerini yüz yüze görüşmelerle elde edip, bu verileri analiz eden, yorumlayan ve işgücünün kalitesini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirmekte ve uygulanması konusunda önemli görevler yerine getirmektedir.

Türkiye İş Kurumu, üstlendiği yasal ve sosyal sorumluluğun bilinciyle her geçen gün daha da genişleyen bir kitleye hizmet vermektedir. İşgücünün arz ve talep kısmını iyi analiz edip geleceğe yönelik istihdam politikalarını daha sağlıklı bir şekilde planlamak İŞKUR ile birlikte sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için çok önemlidir.

Kurumumuz bu çalışma ile kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek hem işgücü piyasası hakkında bilgi toplamakta hem de işverenlerin işgücü ihtiyacını en kısa sürede karşılamaya çalışmaktadır. Türkiye Geneli ve il düzeyinde cinsiyet bazında mevcut çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiştir. Aynı zamanda ziyaret edilen işverenlerimize kurumumuzun hizmetleri hakkında danışmanlık hizmeti sunulmuştur.

Bu bağlamda ziyaret edilen işverenler Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile bazı büyük illerde örneklem diğer illerde ise tam sayım olmak üzere belirlenmiştir. 2019 yılı Nisan-Mayıs döneminde büyük çoğunluğu 20 ve üzeri kişi istihdam eden 83 bin 887 işletmeye iş ve meslek danışmanlarımız tarafından ziyaret gerçekleştirilerek işveren veya işveren temsilcisi ile görüşülüp işyeri bilgi formu doldurulmuştur. Bilecik'te ise bu kapsamda planlanan 322 işletmeden veri derlenmiştir.

Bu çalışma kapsamında hazırlanan 2019 yılı "İşgücü Piyasası Analizi" raporu, hem işgücü arzına ilişkin bazı değerlendirmeleri, hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız koordinatörlüğünde kurumumuz İş ve Meslek Danışmanları aracılığıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri içermektedir.

Bu itibarla İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının İŞKUR ailesi ve diğer tüm kullanıcılar için hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen kurum personelimize ve kıymetli vakitlerini ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize teşekkür ederim.

Ayhan TOZAN
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ i
TABLOLAR LİSTESİ ii
ŞEKİLLER LİSTESİ iii
KISALTMALAR iv
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 3
BİRİNCİ BÖLÜM 4
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ 4
İŞKUR GÖSTERGELERİ 4
Açık İşler 4
İşe Yerleştirmeler 5
Kayıtlı İşsiz 6
Aktif İşgücü Programları 8
İşsizlik Ödeneği 12
İKİNCİ BÖLÜM 14
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 14
İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM 15
İşyeri Verileri 16
Mevcut İstihdam 27
AÇIK İŞLER 30
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 39
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 44
SONUÇ 50
EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 56

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018) 5
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018) 6
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 8
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 9
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 9
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 10
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 12
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 16
Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri 21
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları 25
Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar 26
Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 27
Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 28
Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 29
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletmeOranı 31
Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 36
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı 36
Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 37
Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması 38
Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler 39
Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 40
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı 42
Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri 44
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 45
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 46
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 46
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 47

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018) 4
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)..... 5
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018) 7
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018) 13
Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı 17
Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı 18
Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu..... 19
Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu..... 19
Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı..... 20
Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu 22
Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%) 23
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)..... 23
Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı 24
Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri..... 26
Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı..... 29
Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı 30
Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi..... 32
Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 33
Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 33
Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu 34
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı..... 35
Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 41
Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı..... 43
Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı..... 48
Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi 49

KISALTMALAR

İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
KÇÖ	Kısa Çalışma Ödeneği

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması ile açık iş istatistikleri araştırmaları kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu rapor, Bilecik İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 322 işletme ziyaret edilerek yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu işletmeler 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler olup il genelinde 18 sektörün 13 tanesinde tam sayım yapılmıştır. Bilecik ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 27 bin 464 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 21 bin 47 çalışan erkeklerden, 6 bin 417 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Bilecik ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılardır.

Bilecik ilinde açık iş oranı yüzde 2,8 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Bilecik ili açık iş oranı bakımından 1,3 puanlık farkla Türkiye ortalamasının üzerindedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 10,9 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin; Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu meslek grubunda araştırma döneminde 438 kişilik açık iş mevcuttur. Bilecik ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ile Nitelik gerektirmeyen mesleklerdir. İl genelinde açık işlerin yüzde 54,6'sı için Lise altı, yüzde 26,2'si için de Meslek lisesi eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Bilecik ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bilecik ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Seramik İmal İşçisi mesleğinin yer aldığı

görülmektedir. Bu mesleği ise Makine Bakımcı mesleği takip etmektedir. Eleman temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Bilecik ilinde işverenlerin yüzde 23'ü istihdamın artacağını öngörmüştür ve bu oran Türkiye ortalamasının üzerindedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 3,9 iken bu oran Bilecik ilinde ülke genelinin çok altında olup, yüzde 1,5'dir.

Bilecik ilinde işverenler, istihdama en fazla katkı sağlayan teşvikin Yeni İstihdama Ücret desteği olduğunu belirtmiştir. Ayrıca İşverenlerin yüzde 36,8'i, İŞKUR'un yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği konusunda desteklemesini istemektedir.

İşverenlerin yüzde 23'ü teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını beyan ederken, yüzde 22,3'ü ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir. Sektörel açıdan bakıldığında ise; Bilecik ilinde Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Ulaştırma ve depolama, İmalat ile Toptan ve perakende ticaret sektörlerinde işverenlerin yaklaşık üçte ikisi teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görebilmek ve gelecek dönem eğilimlerini öngörerek veriye dayalı sağlıklı kararlar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla Bilecik İli İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Bu çalışma Bilecik işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevucut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Bilecik İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde tesis etmek, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2019 yılı için Bilecik ilinde 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları analiz edilerek Bilecik ilinde işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018)

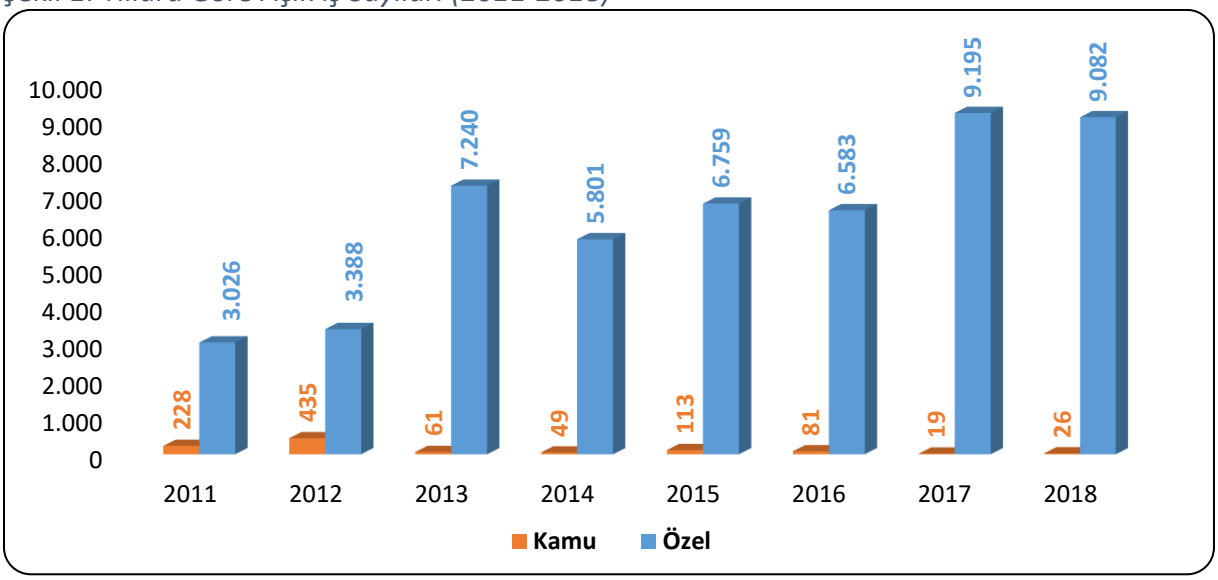

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında 3 bin 254 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2018 yılına gelindiğinde 9 bin 108 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2011 yılından itibaren 2013 yılına kadar artış eğilimi göstermiştir. 2017 yılı itibariyle alınan açık işler zirveyi görmüş ve bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 38,3 oranında artış göstermiştir. Açık işler sektör bazında incelendiğinde ise İŞKUR'un özellikle 2013 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018)

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	2.275
Seramik İmal İşçisi	1.425
Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Makine İle)	559
Konfeksiyon İşçisi	193
Dökümcü (Metal)	186
Forklift Operatörü	183
Garson (Servis Elemanı)	180
Mermer İşçisi	168
İşletme Elektrik Bakımcısı	144
Mekanik Bakım Onarımcısı	127

Kaynak: İŞKUR

Bilecik ilinde 2018 yılında 9 bin 108 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 2 bin 275 açık iş ile Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 25'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Seramik İmal İşçisi ve Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Makine İle) meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2018 yılında yıllık bazda 2 milyon 394 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)

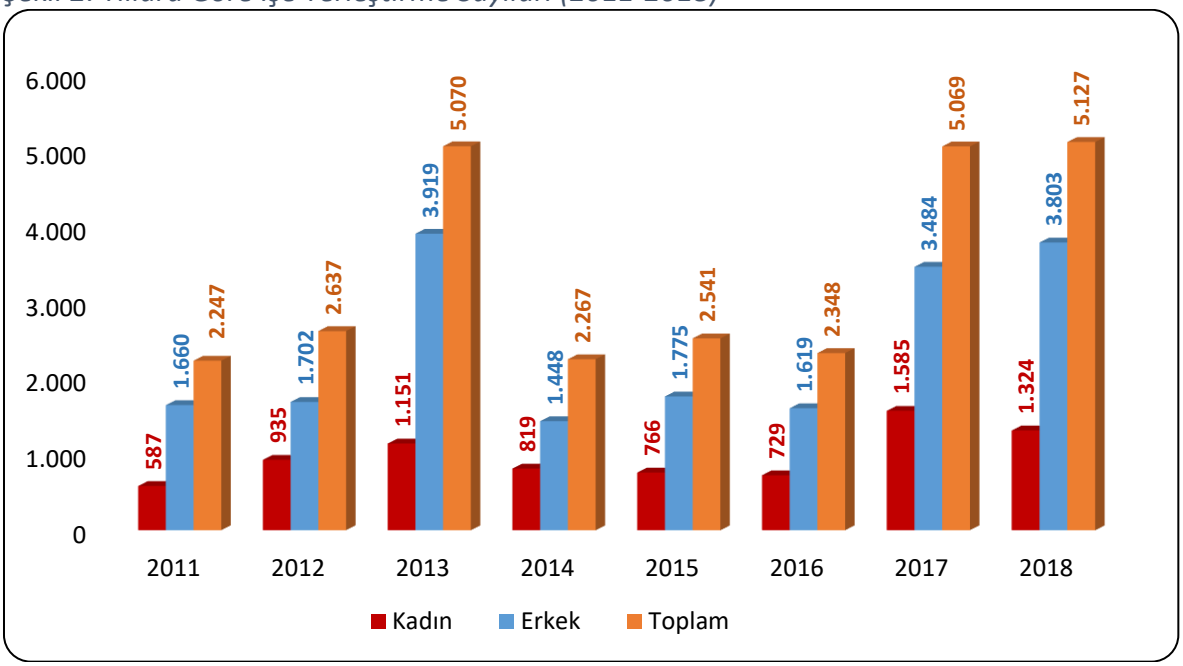

Kaynak: İŞKUR

2011 yılındaki işe yerleştirme sayısı 2 bin 247 olan Bilecik ilinde işe yerleştirilenlerin Bin 660'si erkek, geri kalan 587 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemektedir. 2015 yılında ise belirgin bir artış yaşanarak 5 bin 70 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2014 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 36,1'i kadınlardan oluşmuştur. İşe yerleştirilen kadın sayısı yıllar içerisinde artarak 2018 yılında bin 324 kişi olmuştur.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonskiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	1.142	300	1.442
Seramik İmal İşçisi	939	272	1.211
Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Makine İle)	301	14	315
Konfeksiyon İşçisi	13	132	145
Dökümcü (Metal)	142	2	144
Garson (Servis Elemanı)	49	56	105
Panel Radyatör İmalatçısı	70	0	70
Park Temizlik İşçisi	56	11	67
Paketleme İşçisi	36	27	63
Depo Görevlisi(Tamamlanmış Ürün)	56	5	61

Kaynak: İŞKUR

Bilecik ilinde 1.442 kişilik işe yerleştirmeyle Beden İşçisi (Genel) mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının % 28,1'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Seramik İmal İşçisi ve Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Makine İle) meslekleri takip etmektedir. Erkekler en çok Beden İşçisi (Genel) ve Seramik İmal İşçisi mesleklerinde işe yerleştirilirken, kadınlar ise en çok Beden İşçisi (Genel), Seramik İmal İşçisi ve Konfeksiyon İşçisi mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Son 12 ay içerisinde İŞKUR hizmetlerine başvurusu veya profil güncellemesi yapmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabilmektedir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018)

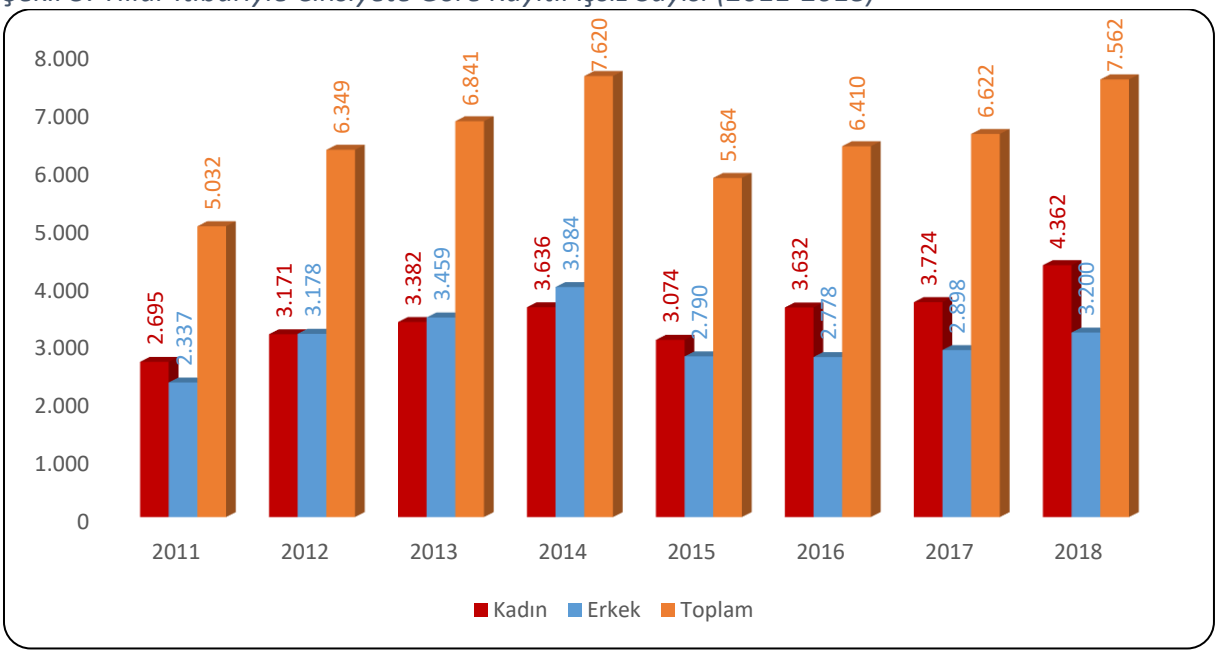

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında Bilecik ilinde İŞKUR'a kayıtlı 5 bin 32 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 2 bin 337'si erkek, 2 bin 695'i ise kadınlardan oluşmaktadır. 2018 yılında ise toplam 7 bin 562 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR olarak işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta, İŞKUR'a kayıtlı kadınların sayısındaki önemli artıştır. 2011 yılında Bilecik'da 2 bin 695'i kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2018 yılında önemli ölçüde artarak 4 bin 362'ye yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

Bilecik ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu ilk 10 mesleğin başında Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Bilecik ilinde Kuruma kayıtlı bin 590 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Bilecik ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının %21'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi, Seramik İmal İşçisi, Beden

İşçisi (Temizlik) ve Garson (Servis Elemanı) meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde en çok Beden İşçisi, Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Temizlik), Seramik İmal İşçisi, Büro Memuru (Genel) gibi mesleklerin yanı sıra Satış Danışmanı/Uzmanı, Garson (Servis Elemanı) ve Konfeksiyon İşçisi gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	27	184	207	391
2012	87	457	878	1.335
2013	114	597	873	1.470
2014	140	691	851	1.542
2015	96	639	1.985	2.624
2016	34	314	707	1.021
2017	83	743	2.292	3.035
2018	78	636	1.635	2.271

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları 2016 yılında azalma eğilimi gösterirken diğer yıllarda ise artış göstermiştir. 2018 yılında ise düzenlenen 78 mesleki eğitim kursuna 2 bin 271 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 636'sı erkek, 1.635'i kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2018 yılında kursiyerlerin yüzde 28'inin kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında

katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların Mesleki Eğitim kurslarımıza katılması oranları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Seramik İmal İşçisi	Seramik İmal İşçisi	Seramik İmal İşçisi
Et ve Et Ürünleri İşlemecisi	Et ve Et Ürünleri İşlemecisi	Et ve Et Ürünleri İşlemecisi
Depo Görevlisi(Tamamlanmış Ürün)	Depo Görevlisi(Tamamlanmış Ürün)	Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı
Arıcı	Cam Mamul İmalatçısı	Çömlekçi
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	Vinç Operatörü	Makineci (Dikiş)
Makineci (Dikiş)	Kesici Aletler Bileyicisi	Arıcı
Çömlekçi	Pres Makineleri Operatörü	Yöresel Bez Dokumacısı
Cam Mamul İmalatçısı	Sıhhi Tesisatçı	Şeftali Yetiştiricisi
Porselen Ve Seramik Eşyası İmal İşçisi	Ağaç Oymacısı/Ahşap Oymacısı	Karpuz Yetiştiricisi
Sağım İşçisi (Makine İle)	Arıcı	Ambalajcı (El İle)

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında en fazla sayıda katılımcının olduğu kurslar Seramik İmal İşçisi, Et ve Et Ürünleri İşlemecisi ve Depo Görevlisi(Tamamlanmış Ürün) mesleklerinde düzenlenmiştir. En fazla sayıda kadın katılımcının olduğu kurslar ise Seramik İmal İşçisi, Et ve Et Ürünleri İşlemecisi ve Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı mesleklerinde düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Seramik İmal İşçisi, Et ve Et Ürünleri İşlemecisi ve Depo Görevlisi(Tamamlanmış Ürün) mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. En fazla katılımcının olduğu kursların İmalat sektöründeki meslekler olmasının en önemli sebeplerinden birisi de Bilecik ilinde bu sektörün ağırlıklı olması ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile Kurumumuz arasında 2017 Aralık ayında imzalanan Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme Protokolü (MEGİP) kapsamında İmalat sektöründeki mesleklerde açılan Mesleki Eğitim Kurslarının artışıdır.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam

2011	24	34	78	112
2012	54	60	102	162
2013	153	215	336	551
2014	118	197	237	434
2015	1.063	1.237	1.582	2.819
2016	573	520	1.019	1.539
2017	286	433	268	701
2018	274	433	510	943

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2010 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisindedir. Ancak bazı yıllarda dalgalı seyir izlemiştir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. Yıllar itibariyle İşbaşı Eğitim Programlarından faydalanan kişi sayısı artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri ve tecrübe kazandırdığını ve işgücü piyasasınında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2018 yılında 274 program düzenlenmiş olup toplam 943 kişi programlara katılmıştır. Katılımcıların yüzde 45,9'u kadınlardan, yüzde 54,1'i ise erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Seramik İmal İşçisi	Seramik İmal İşçisi	Makineci (Dikiş)

Makineci (Dikiş)	Maça Hazırlayıcısı	İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	Depo Görevlisi(Tamamlanmış Ürün)	Reyon Görevlisi
Maça Hazırlayıcısı	Plastik Mamuller İmal İşçisi	Mutfak Görevlisi
Depo Görevlisi(Tamamlanmış Ürün)	Bisküvi İmalat İşçisi	Paketleme İşçisi
Plastik Mamuller İmal İşçisi	Seramik Fırın İşçisi (Karo)	Su Ürünleri Gıda İşleme İşçisi
Reyon Görevlisi	Seramik Sırlama Makinesi Operatörü	Seramik İmal İşçisi
Porselen ve Seramik Eşyası İmal İşçisi	Garson (Servis Elemanı)	Kompleci (Yuvarlak Örme Makinesi Operatörü)
Mutfak Görevlisi	Porselen ve Seramik Eşyası İmal İşçisi	Düz Dikiş Makineci
Paketleme İşçisi	Satış Elemanı (Perakende)	Porselen ve Seramik Eşyası İmal İşçisi

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında Bilecik ilinde yararlanıcı sayısı en fazla olan işbaşı eğitim programları Seramik İmal İşçisi, Makineci (Dikiş), İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel) mesleklerinde düzenlenmiştir. Erkeklerde ilk üç meslek Seramik İmal İşçisi, Maça Hazırlayıcısı ve Depo Görevlisi(Tamamlanmış Ürün) olurken, kadınlarda ise; Makineci (Dikiş), İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel) ve Reyon Görevlisi olarak sıralanmıştır.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	2	25	41	66
2012	10	100	51	151
2013	7	82	60	142
2014	4	50	42	92
2015	19	194	186	380
2016	12	118	147	265
2017	15	146	160	306
2018	7	119	41	160

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2018 yılında 7 girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2018 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı sayısı 2017 yılına göre yüzde 53 daha azdır. Programa 2018 yılında 119'u kadın, 41'i erkek olmak üzere toplam 160 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018)

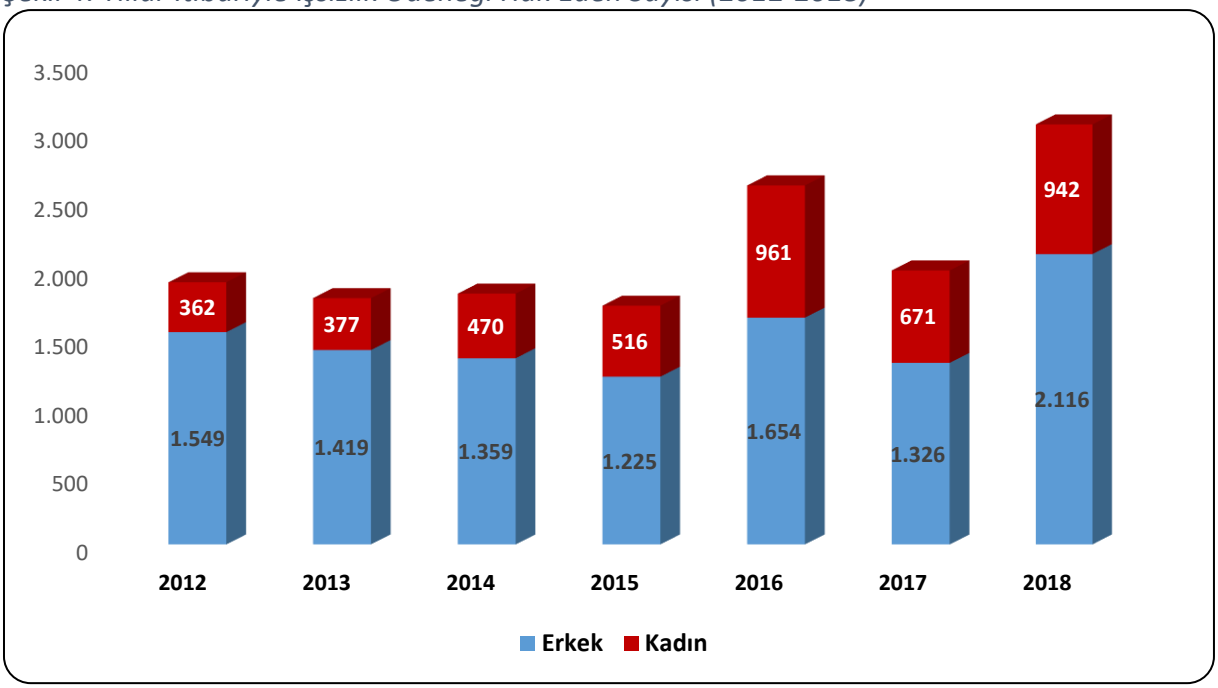

Kaynak: İŞKUR

Bilecik ilinde 2018 yılında yüzde 30,8'i kadın olmak üzere 3 bin 58 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2018 yılında 2017 yılına göre yüzde 53,1 oranında artış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından itibaren İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007 yılından günümüze kadar devam ettirilen araştırmalar 2009-2013 tarihleri arasında yılda iki defa yapılmış olup, sonraki yıllarda ise yılda bir kez yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında Türkiye genelinde 83 bin 887 işletme ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri dışındaki 18 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işletmelerde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- Bir yıl sonrası için artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Bilecik ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işletmeler ile çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşletmelerin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işletmelerin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları, işletmelerde İK sorumlusu olup olmadığı, Ar-Ge çalışması yapılıp yapılmadığı ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma

kapsamında Bilecik ilinde 276 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmelerde 27 bin 464 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında Bilecik ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için veri derlenmiştir. Tablo 8'de Bilecik ilinde araştırma kapsamında olan işletmelerin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşletme Sayısı
İmalat	126
Toptan ve perakende ticaret	39
İnşaat	33
Madencilik ve taş ocakçılığı	20
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	15
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	14
Ulaştırma ve depolama	12
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	5
Eğitim	3
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1
Gayrimenkul faaliyetleri	1
Genel Toplam	**276**

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Bilecik ilindeki çalışma kapsamına giren işletmelerin yüzde 45,7'si İmalat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işletmeler içerisinde İmalat sektöründe bulunan işletmelerin ağırlığı yüzde 30,9 seviyesindedir. Bu durumda Bilecik ilinde İmalat sektöründe bulunan işletmelerin toplam içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektöründen sonra en fazla sayıda işletme Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında Toptan ve Perakende Ticaret sektöründeki işletmelerin ülkemizdeki payı 19,1 iken Bilecik ilinde Toptan ve Perakende Ticaret sektörünün payı yüzde 14,1 düzeyindedir. Bilecik ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işletmelerin yaklaşık yüzde 60'ı İmalat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

En az işletme ise Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ile Gayrimenkul faaliyetleri sektörlerinde yer almaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Bilecik ili

düzeyinde yalnızca 20 ve daha fazla istihdamı olan işletmelerin araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı

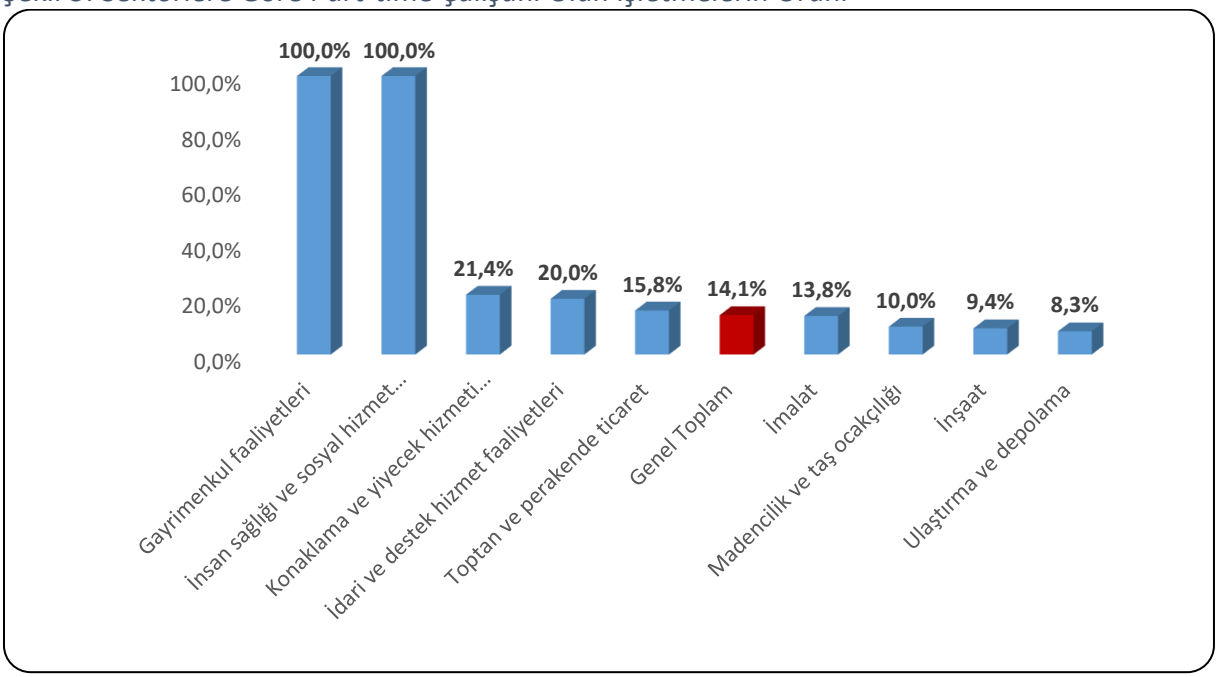

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ili genelinde part-time çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 14,1 olarak gerçekleşmiştir. Gayrimenkul faaliyetleri ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde yer alan işletmelerin tamamında part-time çalışan bulunmaktadır. Part-time çalışma açısından üçüncü sırada Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin yüzde 21,4'ünde part-time çalışan bulunmaktadır. Dördüncü sırada ise yüzde 20 ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri yer almaktadır. Bu sektörlerde bulunan işletmelerde part-time çalışan olmasının sebebi, ilgili sektörün part-time çalışmaya uygun olmasıdır.

Türkiye genelinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü part-time çalışma konusunda öne çıkmıştır ve işletmelerin yüzde 45,9'unda part-time çalışan yer almaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında özellikle kadınlar ve gençler tarafından talep edilmektedir. Şekil 6'da part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranları bulunmaktadır.

Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı

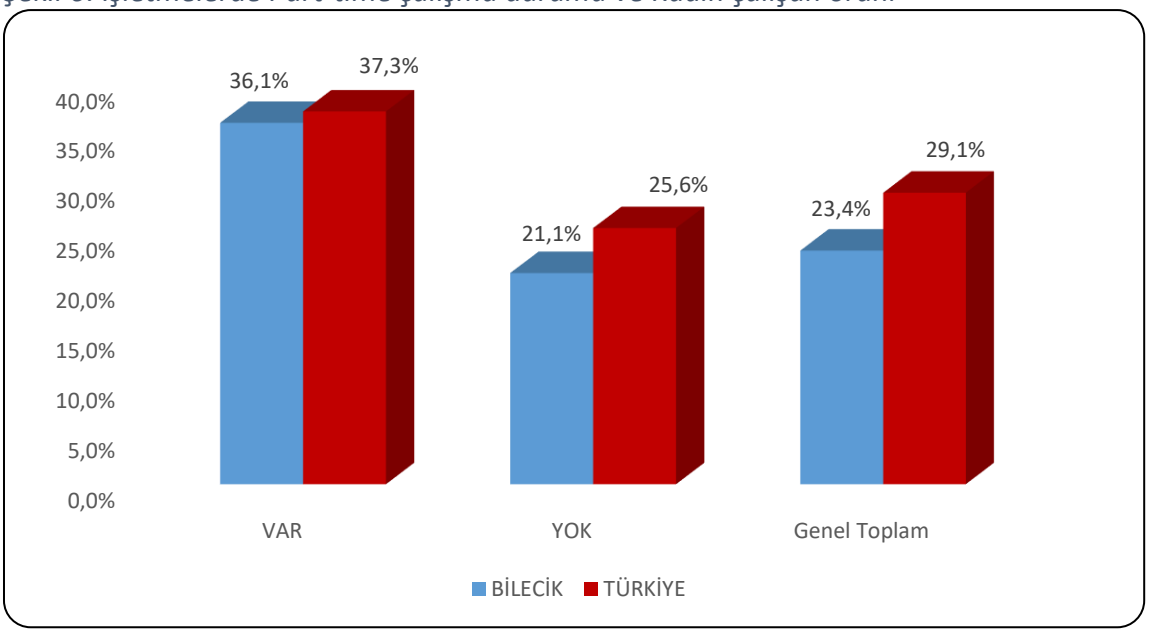

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların yüzde 29,1'ini kadınlar oluşturmaktayken Bilecik ilinde bu oran yüzde 23,4 olarak gerçekleşmiştir. Bilecik ili verileri incelendiğinde part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 21,1 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 36,1 seviyesindedir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde ise part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 25,6 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 37,3 seviyesindedir. Hem ülke genelinde hem de Bilecik ilinde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilemektedir.

Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

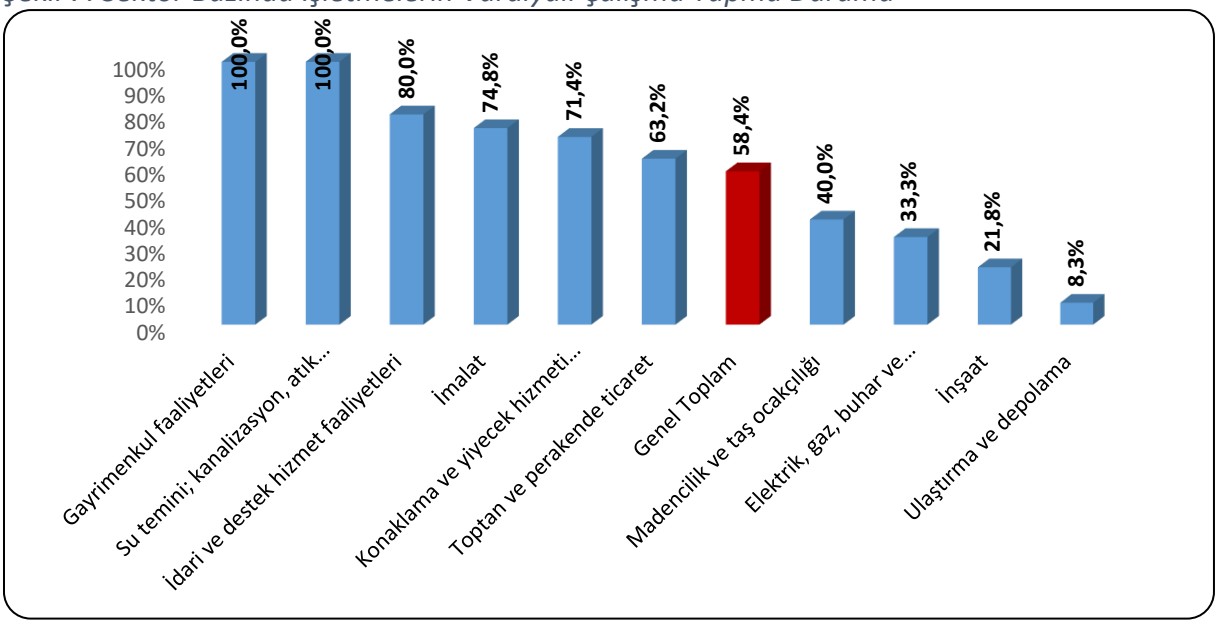

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilinde işletmelerin yüzde 58,4'ünde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işletmeler için Türkiye genelinde yüzde 33,2 seviyesindedir. Bilecik ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işletmeler Gayrimenkul faaliyetleri, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, İmalat ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörlerinde görülmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 70'den fazlasında vardiyalı çalışma söz konusudur. Ulaştırma ve depolama sektörü ise yüzde 8,3 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur.

Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

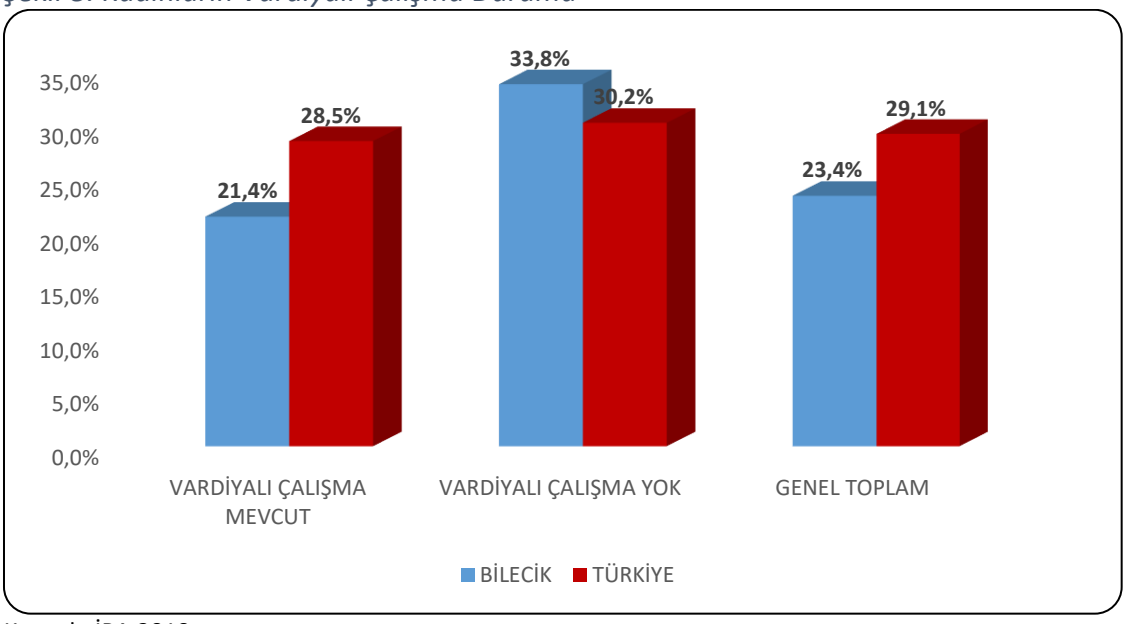

Kaynak: İPA 2019

Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadınların gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde erkek işgücünün daha yüksek oranda yer alması beklendik bir durumdur.

Şekil 8'de söz konusu eğilime benzer yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Bilecik ilinde vardiyalı çalışma yapılmayan işletmeler için çalışanlar içerisinde kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere kıyasla daha yüksektir. Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde çalışanların yüzde 21,4'ü kadın, yüzde 78,6'sı ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerde ise çalışanlar içerisinde kadın oranı yüzde 33,8'e yükselmektedir. Bu işletmelerde erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Bilecik ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların sadece yüzde 23,4'ünün kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 100 çalışandan 23'ü kadınlardan oluşmakta olup, Türkiye ortalamasında ise her 100 çalışandan 30'u kadınlardan oluşmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranında 1,7 puanlık bir fark söz konusudur. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerdeki çalışanlarda kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere göre daha fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Bilecik ilinde de benzer yönde işlemektedir.

Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı

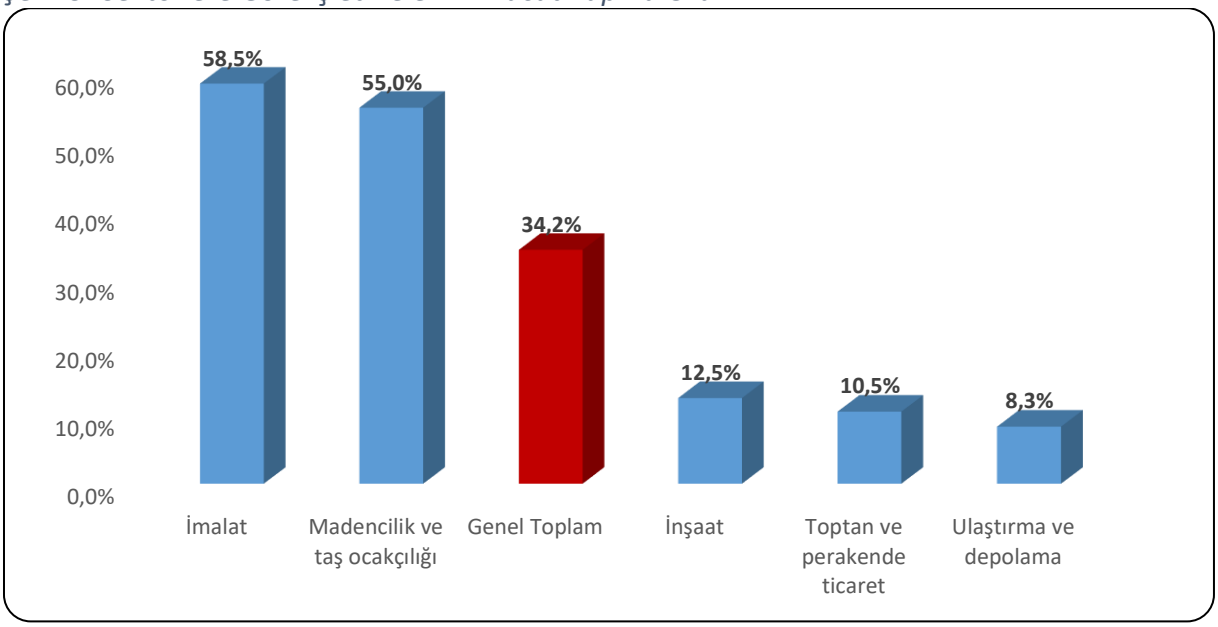

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilindeki işletmelerin yüzde 34,2'sinde ihracat yapılmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işletmelerin yüzde 58,5'i ihracat yapmakta, ikinci sırada ise Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü bulunmaktadır ve bu iki sektör ihracat yapan işletme oranı anlamında Bilecik ili ortalamasına göre daha yüksek seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 25,4'ü ihracat yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 57,1 ile İmalat ve yüzde 33,3 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İşletme sayısı bakımından imalat sektörünün payı yüzde 45,7 iken, ihracat yapan işletme oranında ilk sırada yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin ihracat yapma oranının diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı ekonomik faaliyet gösterdiklerine işaret etmektedir. İhracat yapan işletmelerde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenebilir.

Bilecik ilinde işletmelerin yüzde 9,7'si e-ticaret yapmaktadır. E-ticaret yapmayan işletmelere ise neden e-ticaret yapmadıkları sorusu sorulmuştur. Tablo 9'da sonuçların dağılımı görülmektedir.

Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri

E-Ticaret Yapmama Nedeni	Oran
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmaması	91,4%
Finansman yetersizliği	4,1%
E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği	4,1%
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olmaması	3,7%
E-ticaretin güvensiz bir mecra olması	2,9%

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilinde e-ticaret yapmayan işletmelerin büyük bir çoğunluğu neden olarak Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmamasını göstermiştir. İkinci sırada ise finansman yetersizliği gelmektedir. Ülke genelinde ise e-ticaret yapan işletme oranı yüzde 13,4 iken e-ticaret yapmama nedeninde ilk sırada Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmaması gelmektedir.

Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu

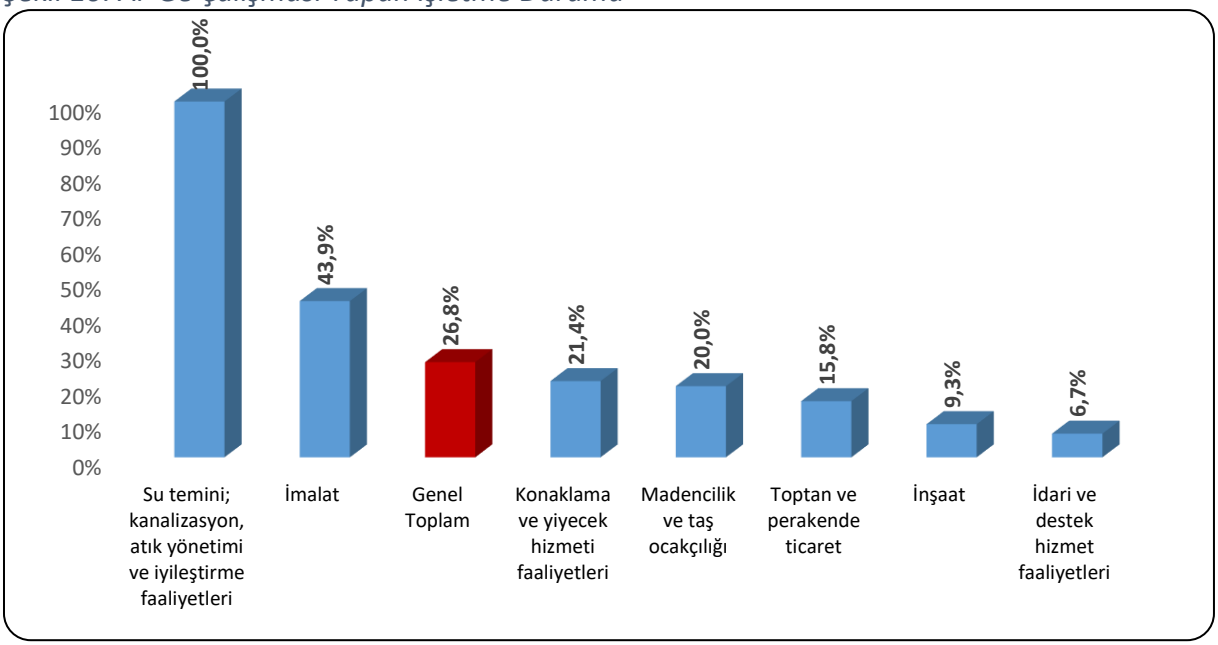

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilinde 18 sektörden 7 sektörde bulunan işletmeler Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 26,8 olarak gerçekleşmiştir. Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe bulunan işletmelerin tamamı, İmalat sektöründe bulunan işletmelerin yüzde 43,9'u Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Bu sektörleri ise yüzde 21,4 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü takip etmektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 17,1'i Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Yüzde 41,7 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 34,3 ile İmalat sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işletme oranında ön plana çıkmaktadır. Bilecik ilinde en fazla işletme İmalat sektörü Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 43,9 ile il ortalamasının üzerinde yer almaktadır.

Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%)

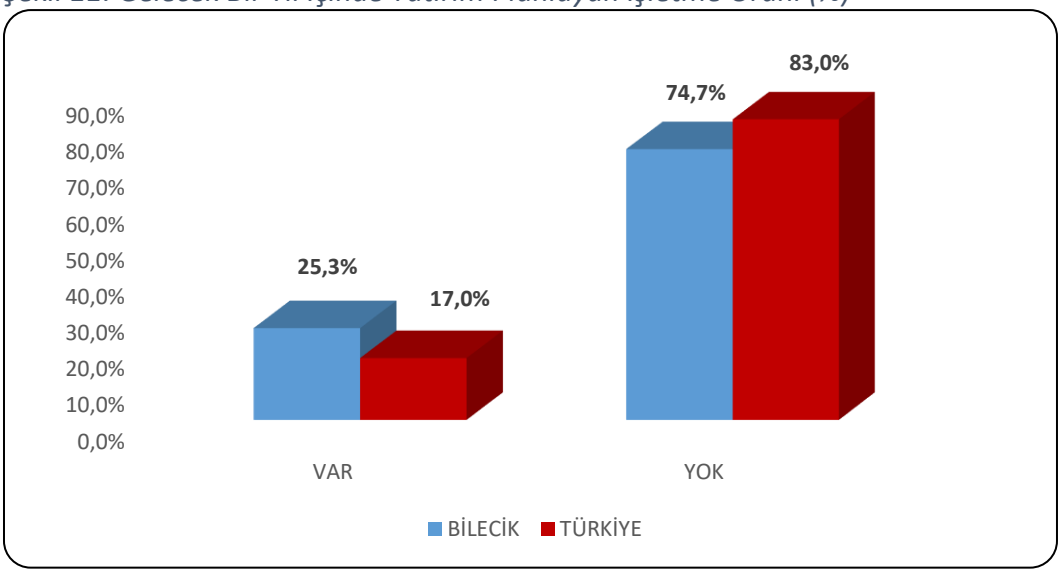

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 25,3'ü gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 17 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 12'de planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

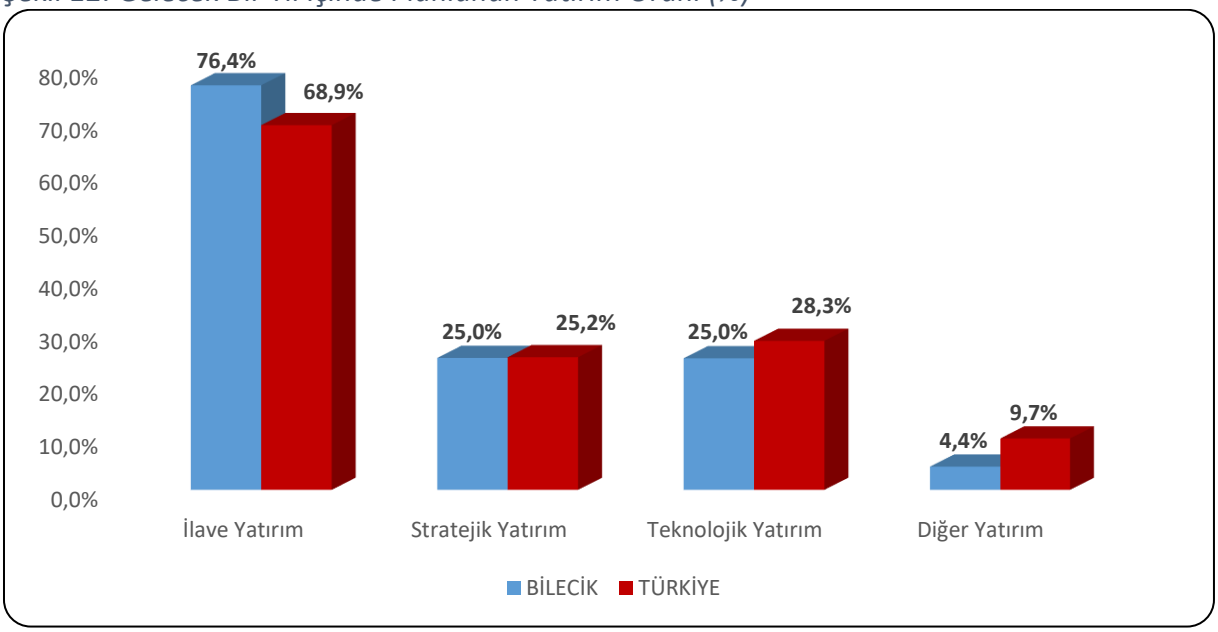

Kaynak: İPA 2019

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işletmeler yatırım türlerine göre incelendiğinde; Bilecik ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 76,4'ü ilave yatırım, yüzde 25'i stratejik yatırım ve teknolojik yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 68,9'u ilave yatırım, yüzde

28,3'ü teknolojik yatırım, yüzde 25,2'si stratejik yatırım ve yüzde 9,7'si ise diğer yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı

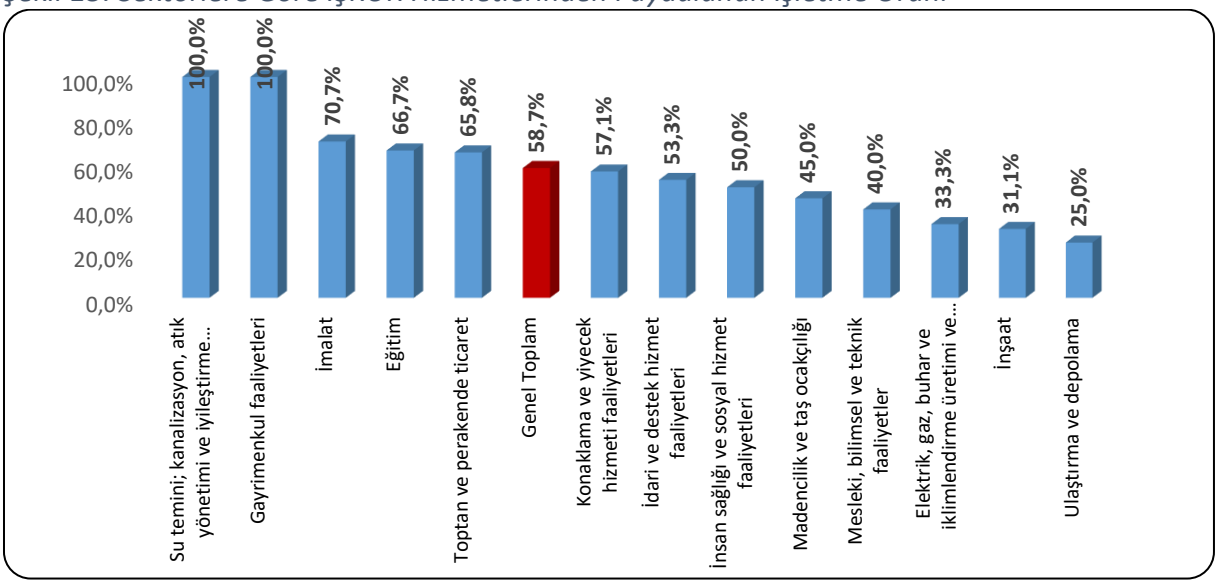

Kaynak: İPA 2019

Şekil 13'de İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 53,3 seviyesindedir. Bilecik ilinde bulunan 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 58,7'si İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bu oran Bilecik ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

Bilecik ilinde Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ve Gayrimenkul faaliyetleri sektörlerinde yer alan işletmelerin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. İlin en çok işletme sayısına sahip sektörü olan İmalat sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 58,8'in üzerinde yüzde 70,7 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Teşvik
İmalat	11,4%	73,5%	88,5%	33,3%	5,7%	5,7%	35,6%
Toptan ve perakende ticaret	8,0%	56,0%	60,0%	48,0%	8,0%	4,0%	36,0%
İnşaat	0,0%	80,1%	90,0%	20,1%	0,0%	0,0%	29,9%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	77,8%	88,9%	0,0%	0,0%	0,0%	11,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	37,5%	62,5%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	62,5%	87,5%	75,0%	12,5%	12,5%	25,0%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	100,0%	66,7%	66,7%	0,0%	0,0%	33,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	50,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Eğitim	0,0%	50,0%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**9,5%**	**69,6%**	**84,2%**	**38,0%**	**5,1%**	**4,4%**	**34,2%**

Kaynak: İPA 2019

İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanmış olan işletmelerin yüzde 84,2'si İŞKUR'dan Eleman Talebinde bulunmuştur. İşletmelerin 69,6'sı Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetinden yararlanırken yüzde 38'i ise İşbaşı Eğitim Programı kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır.

Çalışma kapsamında Bilecik ilinde en fazla işletme sayısına sahip sektör olan İmalat sektöründe işverenlerin yüzde 88,5'i İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmuş, yüzde 73,5'i Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetimizden yararlanmış, yüzde 35,6'sı Teşviklerden ve yüzde 33,3'ü ise İşbaşı Eğitim Programından son bir yıl içerisinde yararlanmıştır. Sektör bazında işverenlerin son bir yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden yararlandığı sorusunun cevabı Tablo 10'da bulunmaktadır.

İŞKUR'un sunmuş olduğu çalışanlara yönelik eğitim hizmetlerinden İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründeki işletmelerin son bir yılda yüzde 37,5'ifaydalanmıştır.

Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar

Desteklenecek Alanlar	Oran
İşe Uygun Eleman Temini	69,1%
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği	62,1%
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği	61,0%
İşbaşı Eğitim Programı	30,8%
Çalışanların niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması	25,6%
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi	8,6%
Genel Toplam	**100,0%**

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilinde İŞKUR'un işletmeleri en fazla hangi alanda desteklemesi gerektiği sorulduğunda; işverenlerin yüzde 69,1'i İşe uygun eleman temini, cevabını vermiştir. Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği ikinci sırada yer alırken, sonrasında ise Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği seçeneği işaretlenmiştir.

Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

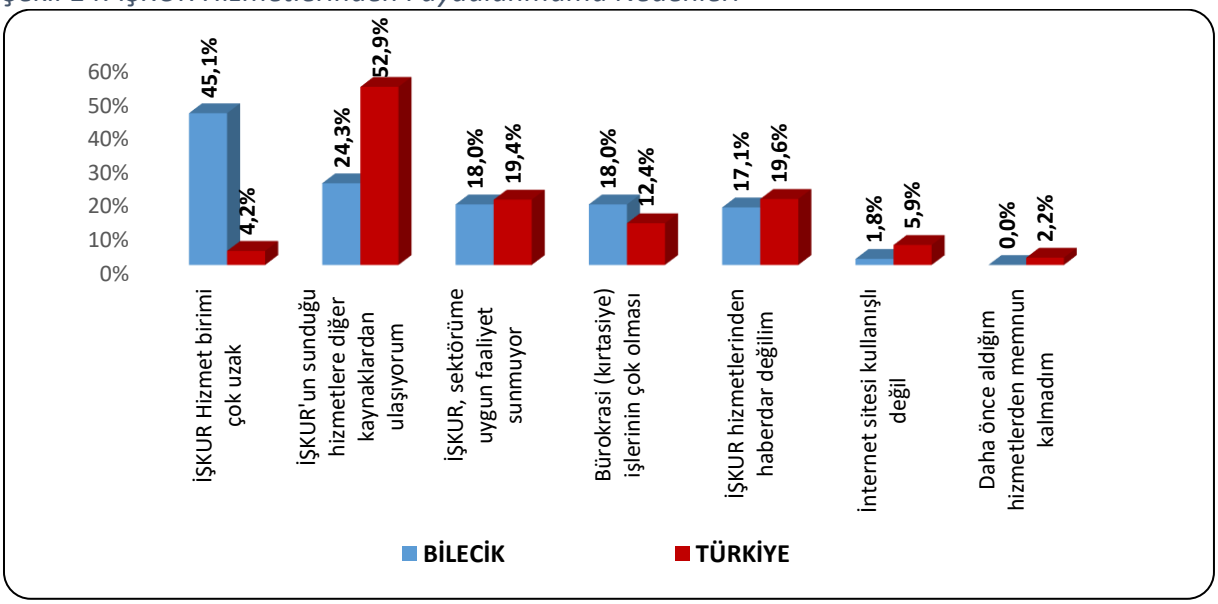

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 45,1 ile İŞKUR Hizmet Birimi Çok Uzak, yüzde 24,3 ile İŞKUR'un Sunduğu Hizmetlere Diğer Kaynaklardan Ulaşıyorum ve yüzde 18 ile İŞKUR Sektörüme Uygun Faaliyet Sunmuyor gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde ise Bilecik ilinde olduğu gibi ilk sırada yüzde 52,9 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde hizmetlerden haberdar olmama nedeniyle İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıyorum diye işverenlerin oranı Bilecik iline göre daha yüksek seviyededir. Bilecik ilinde ise İŞKUR Hizmet biriminin uzak olmasından ötürü İŞKUR hizmetlerinden faydalanamıyorum diyen işverenlerin oranı Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir.

Mevcut İstihdam

Bilecik ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Bilecik ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 27 bin 464 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 21 bin 47 erkek çalışan ve 6 bin 417 kadın çalışan mevcuttur.

Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İmalat	4.207	14.633	18.840
Toptan ve perakende ticaret	818	1.519	2.336
İnşaat	272	1.703	1.976
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	428	1.478	1.906
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	409	370	779
Madencilik ve taş ocakçılığı	78	490	568
Ulaştırma ve depolama	40	422	462
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	32	229	260
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	43	106	149
Eğitim	60	22	82
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	23	19	42
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	38	38
Gayrimenkul faaliyetleri	7	19	27
Genel Toplam	**6.417**	**21.047**	**27.464**

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre dağılımda ise; Bilecik ilinde çalışanların önemli bir kısmı İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. Toplam çalışanların yüzde 68,6'sı bu sektörde yer almaktadır.

Kadın istihdamının da en fazla olduğu sektör İmalat sektörüdür. İl genelindeki toplam kadın çalışanların yüzde 65,6'sı İmalat sektöründe çalışmaktadır. Bilecik ilinde kadın çalışan oranının en yüksek olduğu sektör ise Eğitim sektörüdür. Eğitim sektöründe çalışanların dörtte üçünü kadınlar oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Eğitim ve Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	2.128	8.041	10.169
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1.260	5.949	7.209
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1.017	1.979	2.996
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	207	1.635	1.842
Profesyonel Meslek Mensupları	560	1.055	1.615
Hizmet ve Satış Elemanları	649	901	1.550
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	419	955	1.373
Yöneticiler	61	392	453
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	116	140	256
Genel Toplam	**6.417**	**21.047**	**27.464**

Kaynak: İPA 2019

Meslek grubu bazında çalışan sayıları incelendiğinde en fazla çalışanı olan meslek grubu Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır. Toplam çalışanlar içerisinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılarının oranı yüzde 37 seviyesindedir. Bilecik ilindeki kadın çalışanların yüzde 33,1'i; erkek çalışanları ise yüzde 38,2'si bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar yer almakta ve toplam çalışanların yüzde 26,2'si bu meslek grubunda istihda edilmektedir. Üçüncü sırada ise yüzde 10,9 oran ile Nitelik Gerektirmeyen Mesleklermeslek grubu yer almaktadır.

Bilecik ilinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar en fazla kadın çalışan sayısına sahip meslek grubudur. Erkek çalışan sayısının da en fazla olduğu meslek grubu ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır.

Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Seramik İmal İşçisi	Seramik İmal İşçisi	Seramik İmal İşçisi
Beden İşçisi (Genel)	Porselen ve Seramik Eşyası İmal İşçisi	Beden İşçisi (Genel)
Porselen ve Seramik Eşyası İmal İşçisi	Beden İşçisi (Genel)	Makine Bakımcı
Makine Bakımcı	Konfeksiyon İşçisi	Forklift Operatörü
Forklift Operatörü	Kesimhane İşçisi	Çömlek ve Porselen Şekillendirme İşçisi
Kalite Kontrolcü	Kalite Kontrolcü	İzabeci
Çömlek ve Porselen Şekillendirme İşçisi	Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Porselen ve Seramik Eşyası İmal İşçisi
İzabeci	Temizlik Görevlisi	Seri Üretim tezgâh Operatörü
Mermer İşçisi	Et Ve Et Ürünleri İşlemecisi	Mermer İşçisi
Büro Memuru (Genel)	Makineci (Dikiş)	Elektrikçi (Genel)

Kaynak: İPA 2019

Tablo 14'te ise Bilecik ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışanı olan meslekler görülmektedir. Toplam çalışan sayısının en fazla olduğu meslekler sırasıyla Seramik İmal İşçisi, Beden İşçisi (Genel), Porselen Ve Seramık Esyası İmal İşçisi ve Makine Bakımcı meslekleridir. Kadın çalışan sayısının en fazla olduğu ilk üç meslek Seramik İmal İşçisi, Beden İşçisi (Genel), Porselen Ve Seramık Esyası İmal İşçisi; Erkek çalışan sayısının ne fazla olduğu ilk üç meslek ise Seramik İmal İşçisi, Beden İşçisi (Genel) ve Makine Bakımcı meslekleridir.

Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı

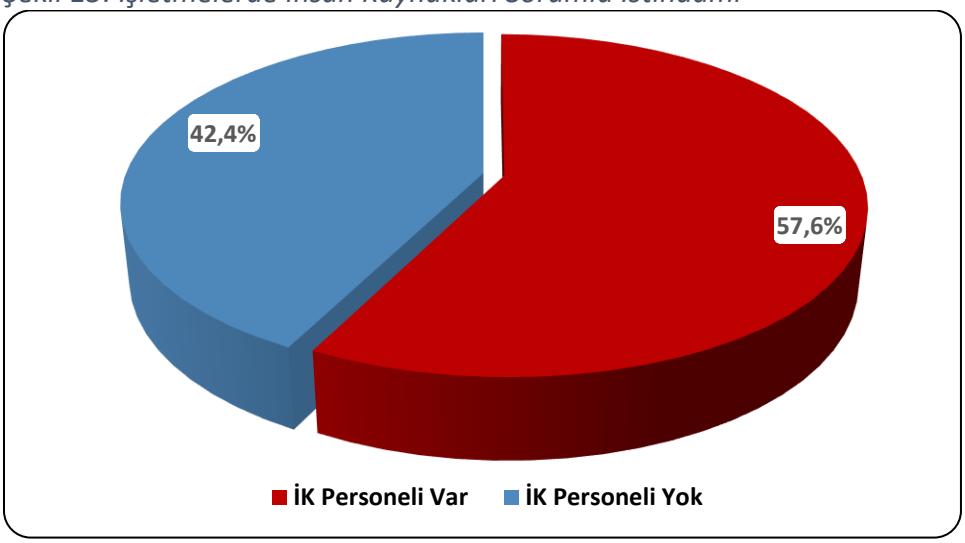

Kaynak: İPA 2019

Şekil 15'te görüldüğü üzere Bilecik ilinde araştırma kapsamında yer alan işletmelerin yüzde 42,4'ünde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel bulunmaktadır. İmalat sektöründe bu oran

yüzde 78, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe yüzde 57,1 ve Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe ise yüzde 45 seviyesindedir.

Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

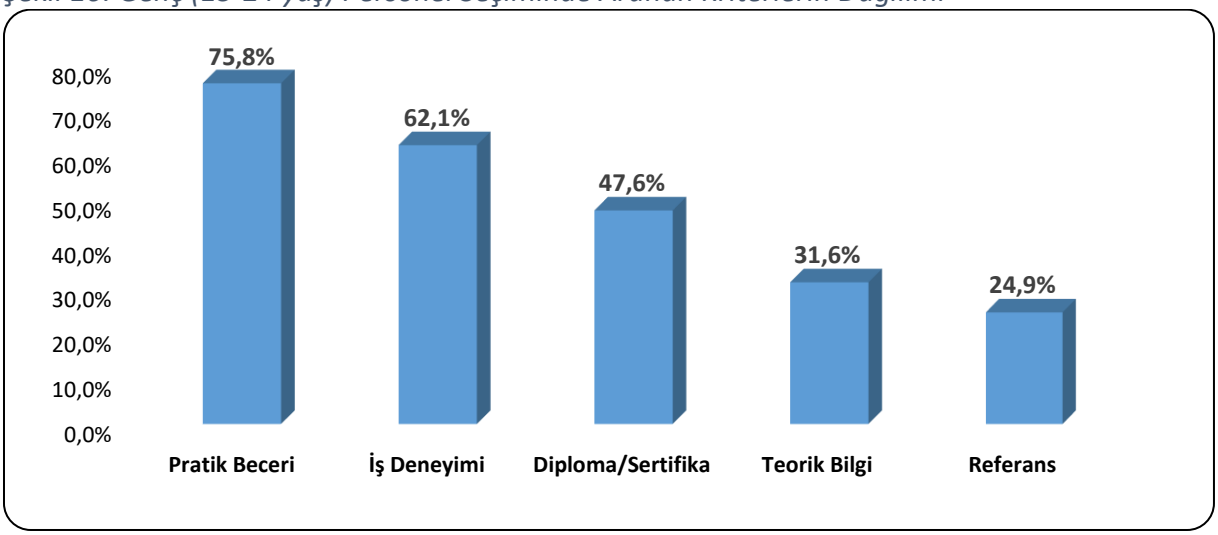

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilinde 20+ çalışanı olan işletmeler genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 75,8'i Pratik Beceri, yüzde 62,1'i İş deneyimi ve yüzde 47,6'sı ise Diploma/Sertifika aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, Bilecik ilinde olduğu gibi yüzde 72,6 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 64,7 ile İş Deneyimi ve yüzde 35,7 ile Diploma / Sertifika kriterleri izlemektedir. Geçtiğimiz yıl olduğu gibi bu yılki sonuçlarda göstermektedir ki Pratik Beceri kriteri hem Bilecik ilinde hem de Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriterdir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işletmelere ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, engelli çalışan tercih edip edemeyecekleri, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletmeOranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşletme Oranı
İmalat	521	2,7%	34,9%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	164	7,9%	40,0%
İnşaat	53	2,6%	9,4%
Toptan ve perakende ticaret	26	1,1%	26,3%
Madencilik ve taş ocakçılığı	16	2,8%	20,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	5	10,9%	100,0%
Eğitim	5	5,9%	33,3%
Ulaştırma ve depolama	4	0,9%	25,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3	0,4%	7,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	1	3,7%	100,0%
Genel Toplam	**799**	**2,8%**	**27,5%**

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 76 işletmede 799 açık iş tespit edilmiştir. Bilecik ilinde açık iş sayısı en fazla olan sektör İmalat sektörüdür. İmalat sektörü Bilecik ilinde çalışma kapsamında yer alan işletme sayısı en fazla olan sektördür. Toplam 799 kişilik açık işin yüzde 65,2'sine tekabül eden 521 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık işlerin olduğu diğer sektörler ise İdari ve destek hizmet faaliyetleri, İnşaat, Toptan ve perakende ticaret, Madencilik ve taş ocakçılığı, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Eğitim, Ulaştırma ve depolama, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve Gayrimenkul faaliyetleri sektörleridir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'den de görüleceği üzere Bilecik ilinde açık iş oranı yüzde 2,8 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde araştırma döneminde açık iş oranı yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir. Bilecik ilindeki açık iş oranı Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu göze çarpmaktadır. Bilecik ilinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 10,9 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü olarak tespit edilmiştir.

Bilecik ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 27,5'inde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının çok üzerinde olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

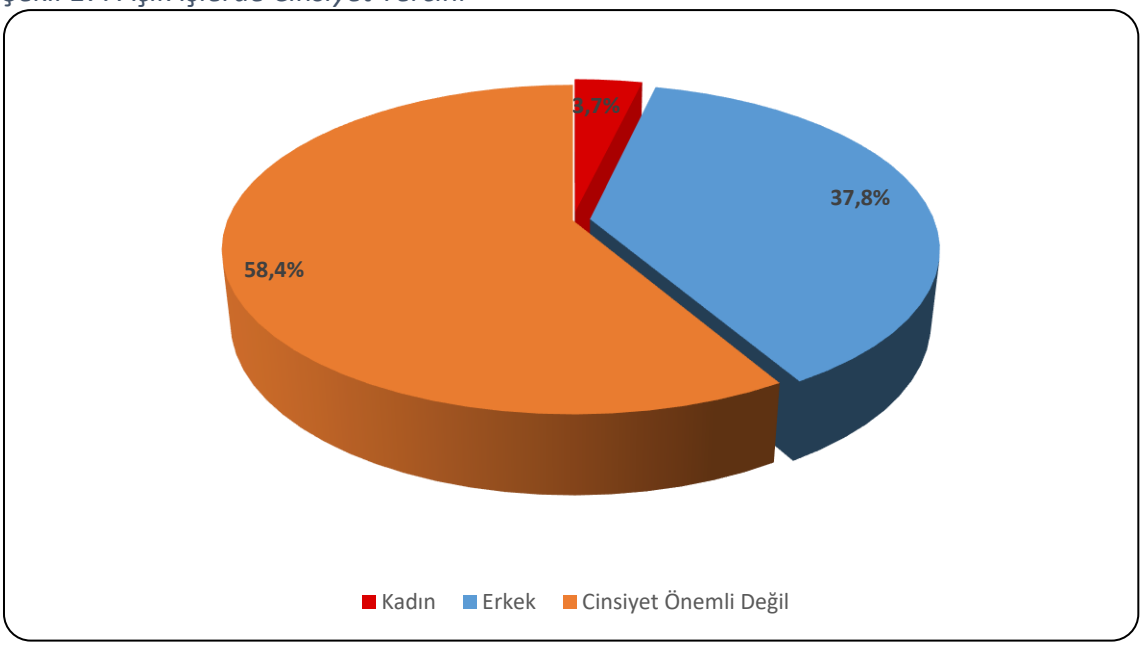

Kaynak: İPA 2019

Şekil 17'de Bilecik ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işletmelerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Bilecik ilinde işverenler açık işlerin yüzde 58,4'ünde cinsiyetin önemli olmadığını belirtirken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 59,1 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,8 iken, Bilecik ilinde yüzde 3,7 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 32,1'i açık işlerinde erkek tercih edeceklerini belirtmiştir. Bilecik ilinde ise işverenlerin yüzde 37,8'i mevcut açık işlerinde erkek tercih etmektedir.

Türkiye genelinde çalışan sayısı içinde kadınların payı düşük iken, işverenlerin büyük bir kısmı mevcut açık işlerinde istihdam edecekleri kişinin cinsiyetinin önemli olmadığını belirtmiştir. Bu durum kadın istihdamının artması konusunda önem arz etmektedir.

Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

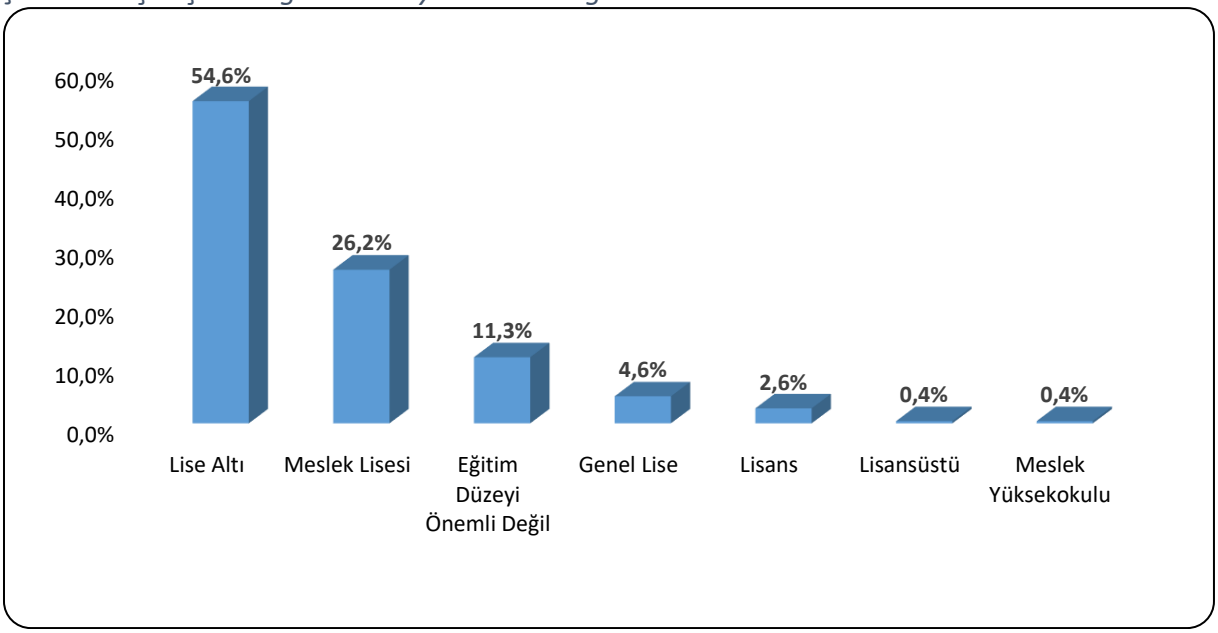

Kaynak: İPA 2019

İşverenlere mevcut açık işleri için aradıkları asgari eğitim düzeyi sorulmuştur. Bilecik ilindeki açık işlerin yüzde 54,6'sında işverenler lise altı eğitim düzeyini belirtmişlerdir. Açık işlerin yüzde 26,2'sinde ise meslek lisesi mezunu talep edilmiştir.

Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

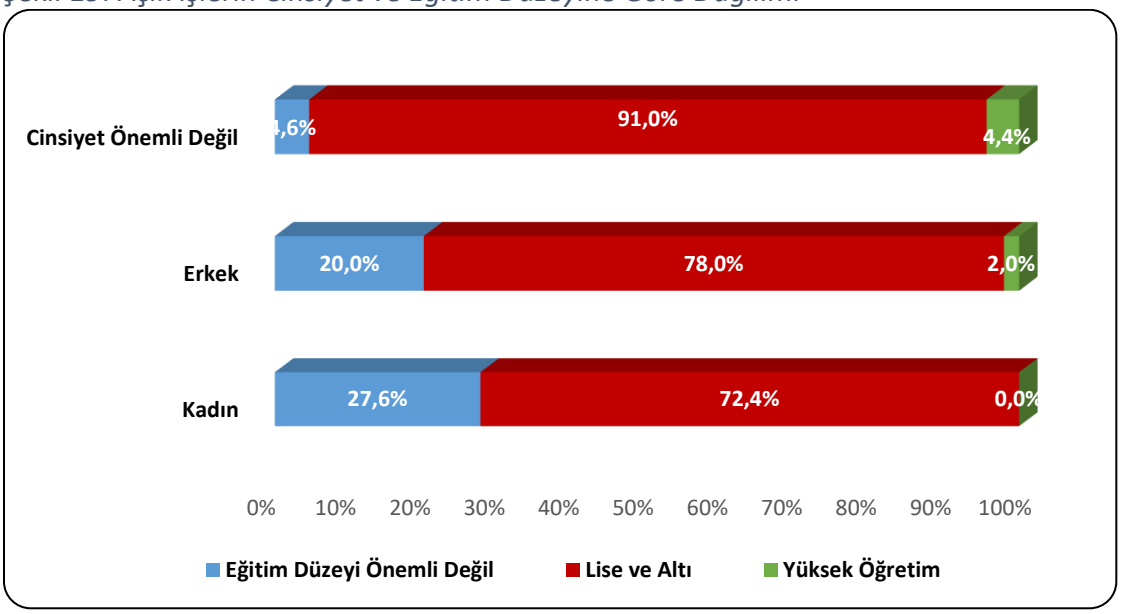

Kaynak: İPA 2019

Şekil 19'da açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 91 oranında lise altı eğitim düzeyi istenmektedir. Ayrıca yine cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde yüzde 4,4 oranında yüksek öğretim seviyesi talep edilirken ve yüzde 4,6 oranında ise herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir. Erkeklerin

tercih edildiği açık işlerde yüzde 78 oranında, kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 72,4 oranında eğitim düzeyinin önemli olmadığı belirtilmiştir. Kadınların tercih edildiği açık işler için yüksek öğrenim talebi olan işveren bulunmamaktadır.

Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu

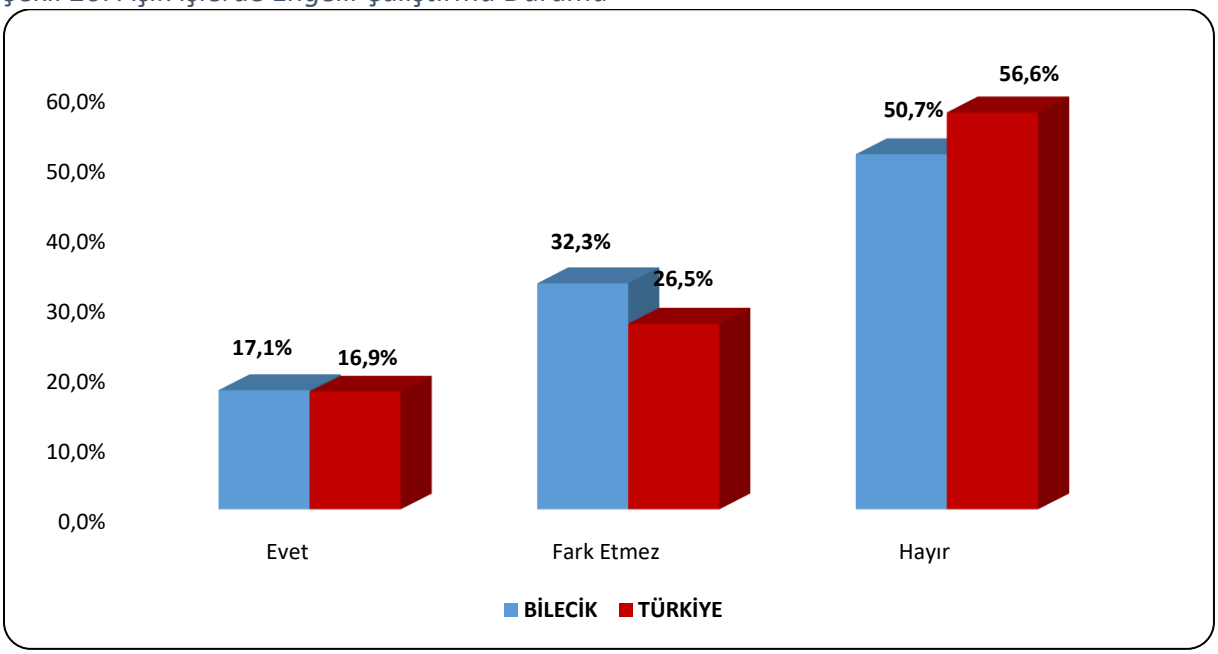

Kaynak: İPA 2019

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; Bilecik ilinde mevcut açık işlerin 17,1'inde işverenler özellikle engelli tercih edeceklerini belirtmiştir. İstihdam edeceğim kişi için engel durumu olup olmaması farketmez şeklinde yanıt verilen açık iş oranı yüzde 32,3 seviyesindedir. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede araştırma dönemindeki mevcut açık işlerin yüzde 49,4'ünde engelli bireyler istihdam edilebilir.

Türkiye genelinde ise yüzde 16,9 oranında evet, yüzde 26,5 oranında farketmez denmiştir. Araştırma dönemindeki açık işlerin yüzde 43,4'ü için işverenler engelli tercih edebileceğini söylemiştir. Bilecik ilinde Türkiye geneline göre açık işler için engelli işçi çalıştırma eğiliminin yüzde 49,4 ile daha yüksek oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

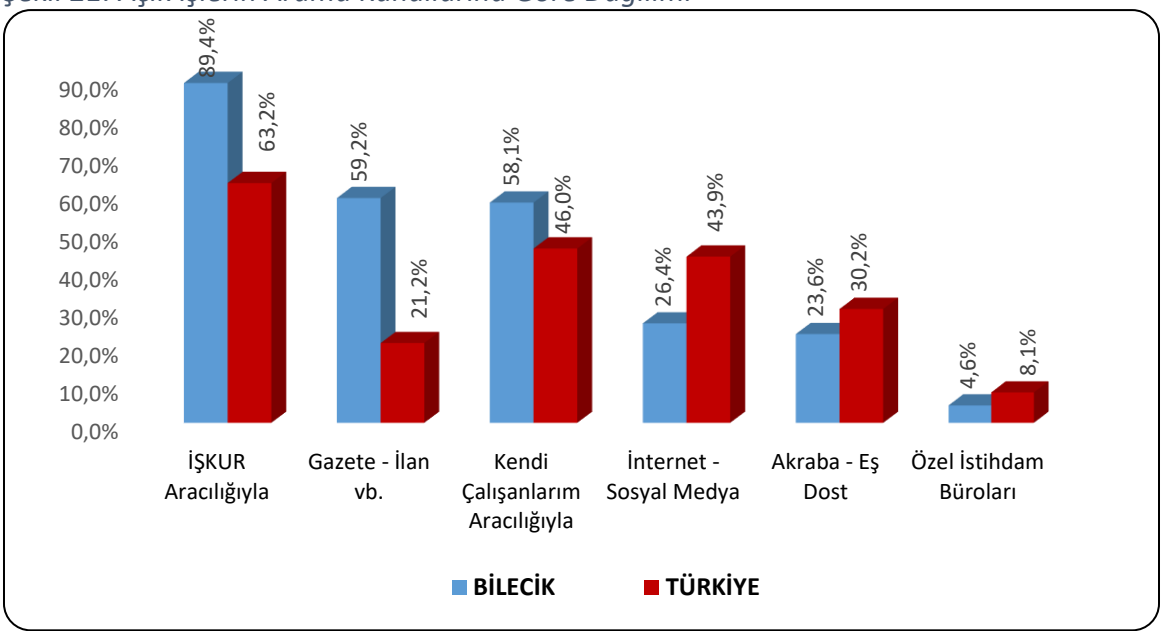

Kaynak: İPA 2019

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 21'de Bilecik ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Bilecik ilinde 20+ istihdamlı işletmelerden alınan açık işlerin yüzde 89,4 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 63,2 olarak gerçekleşmiştir. Bilecik ilinde ikinci sırada yüzde 59,2 ile Gazete - İlan vb. aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 58,1 ile Kendi Çalışanlarım aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır.

Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	3	1	1	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	2	2	2
Takım Çalışması	2	3	3	3
Bilgisayar Kullanımı	6	5	4	4
Analitik Düşünebilme	7	7	5	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	4	4	7	6
İletişim ve İfade Yeteneği	5	6	6	7
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	8	8	8	8
Yabancı Dil	-	9	9	9
Yenilikçi Düşünce Yeteneği	-	10	10	10

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi ilk sırada yer almaktadır. Kadınların tercih edildiği açık işler için ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi yer almaktadır. İkinci sırada Takım Çalışması becerisi, üçüncü sırada ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi göze çarpmaktadır. Bilecik ilinde, kadınlarda Yabancı dil becerisi ile yenilikçi düşünce yeteneği becerileri araştırma dönemindeki açık işler için işverenler tarafından aranmamaktadır. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde de ilk üç sırayı Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ile Takım Çalışması becerileri almaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	438	4,1%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	191	2,6%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	110	3,5%
Hizmet ve Satış Elemanları	22	1,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	18	1,1%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	13	0,7%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	6	0,4%
Yöneticiler	1	0,2%
Genel Toplam	**799**	**2,8%**

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, toplam

açık işler içerisinde bu meslek grubunun payı yüzde 54,9'dur. İkinci sırada ise Sanatkarlar ve İlgili Islerde Çalışanlar meslek grubu bulunmaktadır.

Bilecik ili için tespit edilen yüzde 2,8'lik açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 4,1 ile Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubudur. Daha sonra ise Açık iş oranı bakımından sırasıyla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ile Sanatkarlar Ve Ilgılı Islerde Çalısanlar meslek grupları gelmektedir.

Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlan vb.	İnternet - Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	18,6%	60,3%	35,1%	91,6%	60,0%	2,6%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	34,4%	54,3%	18,8%	87,1%	52,2%	1,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	20,6%	76,6%	0,0%	100,0%	69,2%	9,3%
Hizmet ve Satış Elemanları	52,4%	19,0%	52,4%	52,4%	47,6%	28,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	16,7%	50,0%	33,3%	66,7%	44,4%	11,1%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	23,1%	38,3%	22,9%	69,4%	46,2%	30,6%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	16,7%	50,0%	0,0%	50,0%	16,7%	16,7%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**23,6%**	**59,2%**	**26,4%**	**89,4%**	**58,1%**	**4,6%**

Kaynak: İPA 2019

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grupları Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Yöneticiler olmuştur. Bu meslek gruplarındaki açık işlerin tamamına yakını İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur. Tüm meslek gruplarına ait açık işler için İŞKUR arama kanalı olarak işverenler için ilk sırada tercih edilmiştir.

Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Seramik İmal İşçisi	5	2	4	6	-	-	3	-	1
Beden İşçisi (Genel)	3	1	-	-	-	4	2	-	5
Makine Bakımcı	-	2	6	-	5	4	3	7	1
Kalite Kontrolcü	4	3	-	5	-	-	1	-	2
Kompleci (Yuvarlak Örme Makinesi Operatörü)	-	1	-	3	-	-	2	-	-
Dökümcü (Metal)	-	1	-	4	-	-	2	-	3
İs Makineleri Operatörü	-	3	-	-	-	-	1	4	2
Metal Mamuller Montaj İşçisi	-	3	-	-	-	-	1	-	2
Kâğıt İmal İşçisi	1	-	2	3	-	-	-	-	-
Mermer İşçisi	-	2	-	3	-	4	1	-	-

Kaynak: İPA 2019

Tablo 19'da Bilecik ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Seramik İmal İşçisi ve Makine Bakımcı mesleklerinde aranan becerilerde ilk sırada Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe ön plana çıkmaktadır.

Kalite Kontrolcü, İs Makineleri Operatörü, Metal Mamuller Montaj İşçisi ve Mermer İşçisi mesleklerinde Takım Çalışması ilk sırada aranmaktadır. Beden İşçisi (Genel), Kompleci (Yuvarlak Örme Makinesi Operatörü) ve Dökümcü (Metal) meslekleri için ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Kağıt İmal İşçisi için ise ilk sırada aranan beceri Bilgisayar Kullanımıdır.

Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Kalite Kontrolcü	Makine Bakımcı	Seramik İmal İşçisi	Seramik İmal İşçisi
Meyve Sebze Ayıklama İşçisi	Seramik İmal İşçisi	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Mermer İşçisi	Dökümcü (Metal)	Kompleci (Yuvarlak Örme Makinesi Operatörü)	Makine Bakımcı
Ön Muhasebeci	Is Makineleri Operatörü	Kalite Kontrolcü	Kalite Kontrolcü
Büro Yönetimi Elemanı	Kâğıt İmal İşçisi	Mermer İşçisi	Kompleci (Yuvarlak Örme Makinesi Operatörü)
Muhasebeci	Metal Mamuller Montaj İsçisi	Diğer Bıçkıcılar, Kontrplak İmalatçıları ve İlgili Ağaç İşlem İsçileri	Dökümcü (Metal)
Müşteri Temsilcisi	Beden İşçisi (Genel)	Konfeksiyon İşçisi	İş Makineleri Operatörü
Çaycı	Forklift Operatörü	Ring Makineci	Metal Mamuller Montaj İşçisi
-	İşletme Elektrik Bakımcısı	Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Kâğıt İmal İşçisi
-	Plastik Profil Üretim Operatörü (Ekstrüzyon)	Diğer Öğretmenler	Mermer İşçisi

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Seramik İmal İşçisi, Beden İşçisi (Genel), Makine Bakımcı, Kalite Kontrolcü, Kompleci (Yuvarlak Örme Makinesi Operatörü) ve Dökümcü (Metal) meslekleridir. İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları açık iş sayısı en fazla olan üç meslek ise Kalite Kontrolcü, Meyve Sebze Ayıklama İşçisi ve Mermer İşçisi meslekleridir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu ve açık iş sayısının en fazla olduğu üç meslek Makine Bakımcı, Seramik İmal İşçisi ve Dökümcü (Metal) meslekleri; cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Seramik İmal İşçisi, Beden İşçisi (Genel), ve Kompleci (Yuvarlak Örme Makinesi Operatörü) meslekleridir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Bilecik ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön

vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 22 bin 626 işletmede (20+ istihdamlı) eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Bilecik ilinde ise 20+ istihdamlı 80 işletme temininde güçlük çekilen meslekler olduğunu ifade etmiştir. Bilecik ilindeki işletmelerin yüzde 29'u son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çektiğini belirtirken ülke genelinde bu oran yüzde 23,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Bilecik ilinde eleman temininde güçlük çeken işletmeleri sektörel olarak incelediğimizde; İmalat, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Ulaştırma ve depolama, Madencilik ve taş ocakçılığı, Toptan ve perakende ticaret, Eğitim, İnşaat, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerinde bulunan işletmelerin son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekdikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde güçlük çeken işletme sayısının en fazla olduğu sektör İmalat sektörüdür.

İnşaat sektörü gibi Bilecik ilinde işletme sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çeken işletme sayısının nispeten düşük çıkması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	245
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	35
Ulaştırma ve depolama	28
Madencilik ve taş ocakçılığı	25
Toptan ve perakende ticaret	14
Eğitim	9
İnşaat	8
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	8
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	6
Gayrimenkul faaliyetleri	2
Genel Toplam	**380**

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilinde 380 kişilik işgücü temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. Bilecik ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 64,4'ü bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Ulaştırma ve depolama ve Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir.

Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

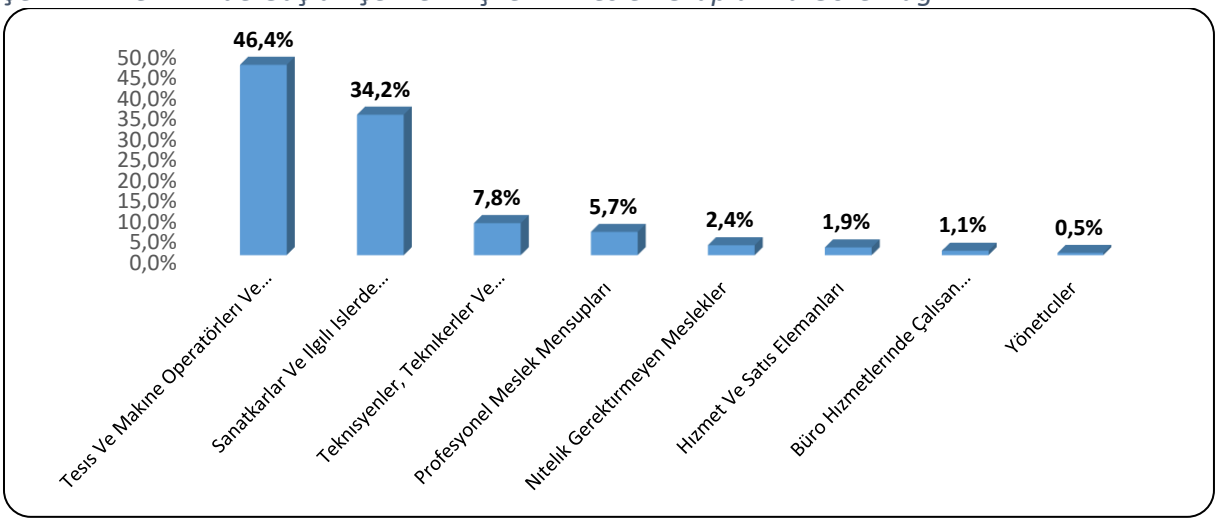

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 176 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 46,4'ü bu meslek grubunda yer almaktadır. Bu meslek grubunu 130 kişi ve yüzde 34,2 ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu izlemektedir.

Türkiye genelinde de Bilecik ilinde olduğu gibi Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu temininde güçlük çekilen eleman sayısında birinci sırada bulunmaktadır. Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde ilgili meslek grubunun payı yüzde 30,7 seviyesindedir.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

Meslekler	TGÇM Eleman Sayısı
Seramik İmal İşçisi	56
Makine Bakımcı	43
Makineci (Dikiş)	28
Mermer İşçisi	24
Oluklu Mukavva Kutu Üretim Elemanı	20
İs Makineleri Operatörü	19
İşletme Elektrik Bakımcısı	16
Mekanik Bakım Onarımcısı	14
Plastik Profil Üretim Operatörü (Ekstrüzyon)	10
Diğer Bıçkıcılar, Kontrplak İmalatçıları ve İlgili Ağaç İşlem İsçileri	6
Diğer	142
Toplam	**380**

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 56 kişi ile Seramik İmal İşçisi mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 43 kişi ile Makine Bakımcı ve 28 kişi ile Makineci (Dikiş) meslekleri gelmektedir. Burada da İmalat sektörünün önemi ortaya çıkmaktadır. Ayrıca Bilecik ilinde İmalat sektörü içerisinde Seramik sektörü ağırlıklıdır. Bu sektör de çok fazla işyeri olduğu düşünüldüğünde Seramik İmal İşçisi mesleğinde eleman bulunması doğal olarak kolay olmamaktadır.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; bu yıl Seramik İmal İşçisi, Makine Bakımcı ve Makineci (Dikiş) mesleklerinin ilk sıralarda yer aldıkları, geçtiğimiz yıl ise Seramik İmal İşçisi, Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) mesleklerinin ilk sıralarda yer aldıkları görülmektedir. Bilecik ilinde söz konusu mesleklerden Seramik İmal İşçisi ve Makineci (Dikiş) meslekleri önceki yıllarda olduğu gibi temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler. Geçtiğimiz yıl Beden İşçisi (Genel) mesleğinin yerine bu yıl Makine Bakımcı mesleği temininde güçlük çekilen meslek olarak dikkat çekmektedir.

Seramik İmal İşçisi ve Makine Bakımcı gibi mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında yer alması, Bilecik ilinin istihdam politikalarına yön vermesi adına önemli bir bilgidir.

Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

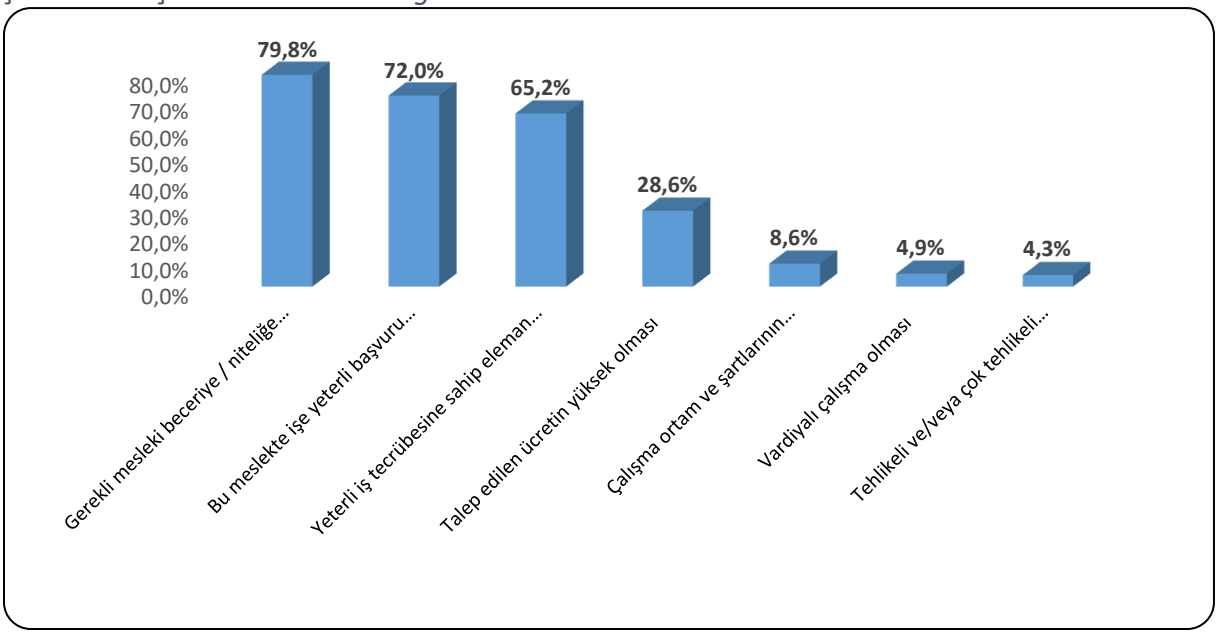

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işletmelerin TGÇM Nedenleri Dağılımında da ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Mesleklere göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği görülmektedir. TGÇM nedenlerinin dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan yeterli iş tecrübesine sahip bireyler sağlandığında işgücü talep ve arzı dengelenmiş olacaktır.

Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe yeterli başvuru	Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman	Çalışma ortam ve şartlarının	Talep edilen ücretin yüksek olması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek
Seramik İmal İşçisi	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	9,1%	0,0%
Makine Bakımcı	97,6%	95,2%	88,1%	4,8%	88,1%	4,8%	4,8%
Makineci (Dikiş)	100,0%	100,0%	92,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mermer İşçisi	100,0%	47,8%	34,8%	21,7%	21,7%	0,0%	17,4%
Oluklu Mukavva Kutu Üretim Elemanı	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İs Makineleri Operatörü	63,2%	94,7%	26,3%	10,5%	84,2%	5,3%	5,3%
İşletme Elektrik Bakımcısı	50,0%	87,5%	31,3%	12,5%	68,8%	12,5%	6,3%
Mekanik Bakım Onarımcısı	7,1%	92,9%	35,7%	7,1%	42,9%	0,0%	0,0%
Plastik Profil Üretim Operatörü (Ekstrüzyon)	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer Bıçkıcılar, Kontrplak İmalatçıları ve İlgili Ağaç İşlem İşçileri	100,0%	16,7%	16,7%	83,3%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, çoğu meslek için ilk iki sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir. Seramik İmal İşçisi, Oluklu Mukavva Kutu Üretim Elemanı, Plastik Profil Üretim Operatörü (Ekstrüzyon) gibi mesleklerde ise TGÇM nedeni olarak ilk sırada Yeterli Başvuru yapılmaması belirtilmiştir. Tehlikeli veya çok tehlikeli meslek olması seçenekleri ilk on meslek arasında temininde güçlük çekilme nedeni olarak yüzde 17,4 oranında Mermer İşçisi olarak belirtilmişir. Talep edilen ücretin yüksek olması ise Bakımcı ve İş Makineleri Operatörü meslekleri için TGÇM nedeni olmuştur.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu bağlamda işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Bilecik ilinde 2019 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2020 tarihi itibariyle işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Bilecik ilinde işletmelerin yüzde 23'ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Bilicik ilindeki istihdamın artacağı öngörüsü Türkiye genelinin üzerindedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve Bilecik ilinde ise yüzde 1,5 olarak gerçekleşmiştir ve bu oran Türkiye ortalamasının çok altındadır.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Değişmeyecek	Fikrim Yok
İmalat	33,3%	1,6%	16,3%	48,8%
Toptan ve perakende ticaret	21,1%	0,0%	15,8%	63,2%
İnşaat	12,5%	6,3%	15,6%	65,6%
Madencilik ve taş ocakçılığı	15,0%	0,0%	20,0%	65,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	20,0%	80,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	7,1%	0,0%	28,6%	64,3%
Ulaştırma ve depolama	25,0%	0,0%	41,7%	33,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	0,0%	20,0%	80,0%
Eğitim	66,7%	0,0%	0,0%	33,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	**23,0%**	**1,5%**	**19,0%**	**56,5%**

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre istihdam değişim beklentisi incelendiğinde istihdamda artış bekleyen işletmelerin oranı sırasıyla Eğitim, İmalat, Ulaştırma ve Depolama ile Toptan ve perakende sektörlerinde en yüksek düzeydedir. İstihdamda azalış bekleyen işletme oranı en yüksek sektör ise İnşaat sektörüdür. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Gayrimenkul faaliyetleri sektörlerinde yer alan işletmelerin tamamı gelecek dönemde istihdamlarının değişmemesini beklemektedirler. Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ile Elektrik,

gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerindeki işletmelerin tamamı ise istihdam değişimine ilikin fikir beyan etmemiştir.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Eğitim	42	51,3%
Ulaştırma ve depolama	34	7,3%
Madencilik ve taş ocakçılığı	32	5,6%
İmalat	1.028	5,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	41	5,3%
Toptan ve perakende ticaret	53	2,3%
İnşaat	24	1,2%
Genel Toplam	**1.253**	**4,6%**

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde 2020 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 3,6 artacağı beklenmekte olup Bilecik ilinde ise bu oran yüzde 4,6 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi 1028 kişilik artış ile İmalat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 51,3 ile Eğitim sektöründe beklenmektedir. Bilecik ilinde istihdam azalışı beklenen tek sektör İnşaat sektörüdür.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	672	6,6%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	123	4,1%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	278	3,9%
Hizmet Ve Satış Elemanları	59	3,8%
Profesyonel Meslek Mensupları	56	3,5%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	40	2,9%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	25	1,3%
Genel Toplam	**1.253**	**4,6%**

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilinde İnşaat hariç tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. Yukarıdaki tabloda istihdam artışı olacağı düşünülen meslek gruplarının net istihdam değişimi sayıları ve oranları bulunmaktadır. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 672 kişilik artış ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar çalışanlarıdır. En az artış beklenen meslek grubu ise 25 kişilik artış ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensuplarıdır.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Seramik İmal İşçisi	İnşaat İşçisi
Ring Makineci	
Metal İsleri Seri Üretim Tezgâh İşçisi	
Beden İşçisi (Genel)	
Garson (Servis Elemanı)	
Diğer Bıçkıcılar, Kontrplak İmalatçıları ve İlgili Ağaç İşlem İşçileri	
Makineci (Dikiş)	
Kompleci (Yuvarlak Örme Makinesi Operatörü)	
Endüstriyel ve Yapısal Çelik Konstrüksiyon İşçisi	
İs Makineleri Operatörü	

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilinde gelecek dönem, net istihdam artışının en fazla olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Seramik İmal İşçisi, Ring Makineci ve Metal İsleri Seri Üretim Tezgâh İşçisi olup, İnşaat İşçisi ise net istihdam azalışı beklenen tek meslektir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Seramik İmal İşçisi mesleği istihdam artışı beklenen meslekler içerisinde yine ilk sıralarda yer almaktadır. Bilecik ili için İmalat sektörü ile ilgili mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen meslek bulunmamakla birlikte bu yıl İnşaat sektöründe istihdam azalışı beklentisi göze çarpmaktadır.

Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı

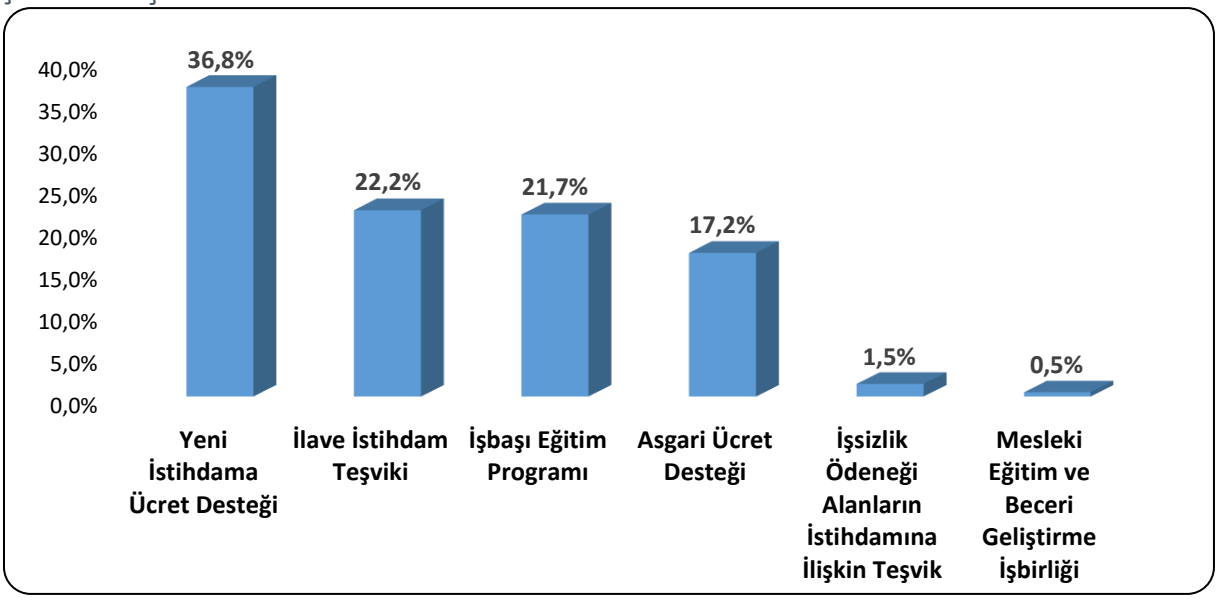

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilinde 20+ çalışanı olan işletmelere teşviklerin istihdama olan katkısı sorulmuştur. İşverenler, istihdama en çok katkı sunan teşvikin Yeni istihdama ücret desteği olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada İlave İstihdam Teşviki ve üçüncü sırada İşbaşı eğitim programı yer almaktadır. İşverenler, İstihdama en düşük katkıyı sunan teşviklerin ise İşsizlik ödeneği alanların istihdamına ilişkin teşvik ve Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İşbirliği (MEGİP) olarak değerlendirmiştir.

Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam desteği olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise Yeni İstihdama Ücret Desteği gelmektedir.

Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi

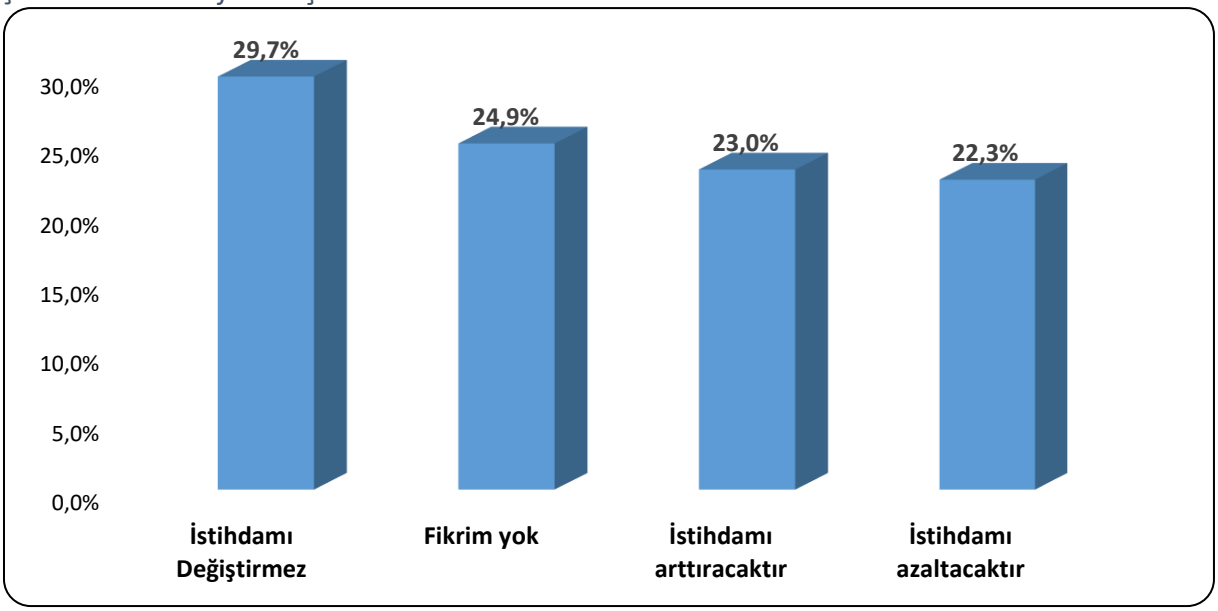

Kaynak: İPA 2019

Bilecik ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin teknolojik gelişmelerin istihdama etkisi konusunda görüşleri sorulmuştur. İşverenlerin yüzde 23'ü istihdamı arttıracağını beyan ederken, yüzde 22,3'ü ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir. İşverenlerin yüzde 29,7'si teknolojik gelişmelerin istihdamı değişmeyeceği görüşündeyken, yüzde 24,9'u ise fikir beyan etmemiştir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama etkisine ilişkin beklentiler sektörler arası farklılık göstermektedir. Bilecik ilinde; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Ulaştırma ve depolama, İmalat ile Toptan ve perakende ticaret sektörlerinde ise işverenlerin yaklaşık üçte biri teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

Türkiye genelinde ise işletmelerin yüzde 31,8'i teknolojik gelişmelerin istihdamı değiştirmeyeceğini, yüzde 22,7'si istihdamı arttıracağını ve yüzde 21'i ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir.

SONUÇ

Bilecik İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2019 yılında Bilecik ilinde gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işletmelerden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İl genelinde 2013 yılı TÜİK verilerine göre işsizlik oranının yüzde 6,5 olduğunu görmekteyiz. TÜİK 2013 yılından günümüze il bazında değil ulusal ve bölgesel işsizlik oranı verisi yayınlamaktadır. 2018 TÜİK verilerine göre TR41 (Bilecik-Bursa-Eskişehir) bölgesinde işsizlik oranı yüzde 9'dur.

Bilecik ilinde İŞKUR'da kaydı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün vasıf gerektirmeyen mesleklere sahip olduğu görülmektedir. Bilecik'da mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiye eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve eleman temininde güçlük çektiği mesleklerde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Bilecik ili İşgücü Piyasası Araştırma sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 76,6'sı erkeklerden, sadece yüzde 23,4'ü kadınlardan oluşmaktadır. İlimizde en fazla sayıda kadın çalışanın istihdam edildiği sektör İmalat sektörüdür. İmalat sektöründe faaliyet gösteren firmaların bir çoğu vardiyalı çalışma gerçekleştirmektedir. Kadın işsizlerimiz de daha çok gündüz çalışma talep etmektedirler. Bu da kadın istihdamını önemli oranda etkilemektedir.

Sektörler kendi içinde değerlendirildiğinde ise kadın çalışan oranı en yüksek olan sektör Eğitim sektörüdür. Kadın çalışan oranı diğer sektörler ile kıyaslandığında nispeten daha yüksek olan sektörler Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Eğitim ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri gibi genellikle belirli bir eğitim düzeyi gerektiren işletmelerdir. Yukarıda açıklanan

göstergelerle birlikte bu gösterge de Bilecik ilinde belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların istihdam edilme şansının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Ülkemizde ve ilimizde istihdamın arttırılması için kadınların işgücüne katılımı artmalı ve kadın istihdamı teşvik edilmelidir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Bilecik ilinde İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun İmalat sektöründeki mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bilecik ilindeki işletmelerin önemli bir kısmının İmalat sektörü kapsamında olduğu gerçeğine dayanarak bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği bu sektördeki mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

Bölgemizde kadınların işgücüne katılım oranı Türkiye ortalaması ile benzerlik göstermektedir. Bu durumu daha iyiye çevirmek ve Türkiye ortalaması üzerine çıkarmak için İlin sektörel durumuna göre kadınlarımızı daha fazla istihdam garantili iş gücü uyum programlarımıza, girişimcilik programlarına katılımını sağlamalıyız. Son İl İstihdam ve Mesleki Eğitim kurulu (İİMEK) toplantısında da buna benzer karar alınmış, Unutulmaya Yüz Tutmuş Ustalardan Çıraklara yönelik açtığımız, katılımcıları kadınlardan olan kurslarımızın devamında, kadınlarımızın ürettiği ürünleri İlin diğer Kurum, kuruluşları ve yerel yönetimlerin de desteği ile İl ve İlçe merkezlerinde, bir çok ziyaretçinin bulunduğu tarihsel ve doğal alanlarda sergileyebilmesinin önünün açılması kararları alınmıştır.

2018 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında 78 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 2 bin 271 kişi faydalanmıştır. Kurs ve kursiyer sayılarında 2011 yılına göre bir artış söz konusudur. Son dönemde mesleki eğitim için işbaşı eğitim programı daha fazla tercih edilmektedir. İŞKUR tarafından açılan kurs ve işbaşı eğitim programlarının yararlanıcılara mesleki beceri ve tecrübe kazandırdığı bunun sonucunda da yararlanıcıların işgücü piyasasında tutunma ihtimalinin arttığı söylenebilir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları, mesleklerinde gerekli beceri ve tecrübeyi kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte İŞKUR'un aracı rol alması amaçlanmaktadır. Yıllar itibariyle istatistikler incelendiğinde aktif işgücü programlarına ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Bilecik ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışan sayılarına göre istihdamda öncü sektörler İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret, İnşaat, , İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleridir.

İlimizde 2017-2018 Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) sanayi değişim raporuna göre 2018 yılında bir firmanın 1000 çalışan üzerine çıkmış olup, 7 firmanın da 50 çalışan ve üzerine geçtiği ya da açılmıştır. Bununla birlikte 1 çalışan ve üzeri 56 firmanında kapandığı görülmektedir. Bu durum Bilecik ilinde büyük ölçekli firmaların daha etkin olduğunu gözler önüne sermektedir.

Bilecik ili İşgücü Piyasası Araştırması döneminde 76 işletmede 799 açık iş tespit edilmiştir. Bilecik ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 799 kişilik açık işin yüzde 65,2'sine tekabül eden 521 kişilik kısmı, bu sektördeki işverenlerden gelmiştir. İlgili dönemde açık işlerin olduğu diğer sektörler ise İdari ve destek hizmet faaliyetleri, İnşaat, Toptan ve Perakende Ticaret, Madencilik ve taş ocakçılığı, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Eğitim, Ulaştırma ve depolama, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ile Gayrimenkul faaliyetleri sektörleridir.

Bilecik ilinde 2018 yılından 2019 yılına geçerken araştırma sonuçlarımıza göre açık işlerimizde yüzde 14,9'luk bir azalış görünmektedir. Bu azalışın en önemli sebeperlinden birisi son yıllarda İşbaşı Eğitim Programı, Mesleki Eğitim kursları ve Mesleki Eğitim Beceri Geliştirme İşbirliği (MEGİP) gibi istihdam garantili işgücü uyum programları sayesinde uygun işe uygun kişilerin entegre edilmesidir. Bu programlar ile işyerlerinin eleman sirkülasyonunun önüne geçilmiş eleman talepleri de daha kalifiye ve özel mesleklerde artış göstermiştir. İşe yerleştirme (eşleştirme) faaliyetlerimizde 2016 yılına oranla yüzde 21'1'lik bir artış söz konusudur. Burada da İş ve meslek danışmanlığı faaliyetleri kapsamının daha da artması, işverenlerimizi sıklıkla ziyaret ederek çalışma ortamı ve işgücü durumlarının daha iyi tanınması, işsiz vatandaşlarımızı bireysel görüşmeler ile daha da tanıyarak kendisine uygun işlere yönlendirilmesi, işsizlerimizi meslek edindirme faaliyetlerine yönlendirilmesi, ilin sektörel durumuna ve işverenin istenilen mesleklerde eleman ihtiyaçlarına göre yönlendirmenin artması etkili olmuştur. Bu da 2016 yılında bölgemizde yüzde 9,2 oranında olan işsizlik rakamının 2018 yılında yüzde 9 (yüzde 0,2 azalış) olmasında önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bilecik ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 27,5'inde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının üzerinde olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

Bilecik ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla sayıda açık işin Tesıs ve Makıne Operatörlerı ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 54,9'dur.

Açık işi olan işletmelerin yüzde 54,6'sının; aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "Lise altı", yüzde 26,2'sinin de "Meslek Lisesi" cevapları dikkat çekicidir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda istedikleri meslekte yeterli bilgiye sahip olmalarını istemesi etkendir.

Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması ve Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedenlerinden kaynaklandığını öncelikli olarak belirtmişlerdir. Son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekildiği belirtilen çoğu meslek için ilk sırada Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere bir yıl sonrası için yöneltilen "işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Bilecik ilinde işletmelerin yüzde 23'ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Bu öngörü Türkiye geneli üzerindedir. Diğer taraftan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve Bilecik ilinde ise bu oran Türkiye genelinin çok altında yüzde 1,5 olarak gerçekleşmiştir.

Bilecik ilinde genel işe yerleştirme rakamlarımız 2016 yılı ile kıyaslandığında 2018 yıl sonu itibari ile yüzde 118,4 oranında (iki katından fazla) artmıştır. Bu artış son zamanlarda önem verdiğimiz kadınlarımız ve gençlerimizde daha belirgin olarak görülmektedir. Kadın istihdamını 2016 yılına göre yüzde 54, genç istihdamını da yüzde 143,7 artış gerçekleştirilmiştir. Bunun en önemli sebebi ise, İş ve meslek danışmanlarımızın işgücü taleplerine, işgücü uyum programlarımıza daha çok kadın ve genç işsizlerimizi yönlendirmeleridir ayrıca iş

görüşmelerine bu gruplardaki işsizlerimizin daha çok seçilmeleridir. Bununla beraber diğer gruplar ile ilgili genel işe yerleştirme performansımızı da yüzde 11,6 arttırmamız göze çarpmaktadır.

İŞKUR'un son yıllardaki istihdam politikaları, iş gücü uyum programlarının etkinliğinin artması, İş ve meslek danışmanlığı kapsamındaki faaliyetlerin daha etkin hale gelmesi ile birlikte Bilecik Çalışma ve İş Kurumu il Müdürlüğü olarak son beş yıllık dönemde tüm alanlarda performans artışı gerçekleşmiştir. Son beş yılda Aktif İşgücü Hizmetlerinden yararlanan sayısı yüzde 63,2, danışmanlık faaliyetleri hizmeti kapsamında bireysel görüşme yüzde 292 (yaklaşık 3 kat oranında), işe yerleştirme hizmetleri yüzde 125 oranında artmıştır.

Bilecik ilindeki işverenlerin yüzde 36,8'i, istihdama en çok katkı sunan teşvikin Yeni istihdama ücret desteği olduğunu beyan etmişlerdir. Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvik olarak İlave İstihdam desteğini belirtmişlerdir.

Son dönemde özellikle İmalat ve Bilişim sektörlerinin gelişimi teşviklerle desteklenmektedir. Bilecik ilinde bu sektörlerde 2018 yılında 2016 yılına oranla 3 kat artarak 1885 katılımcı Mesleki Eğitim Kurslarından faydalanmıştır. Gerçekleştirdiğimiz bu artış merkezde alınan politika ve İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu (İİMEK) toplantı kararları ile iradesi neticesini gözler önüne sermektedir. Gelişen teknoloji ile birlikte İmalat ve Bilişim sektörlerindeki gelişim sürekli takip edilmeli ve eğitim programları da ona göre düzenlenmelidir. Son yıllardaki teknıolojik gelişmeler bu sektörlerdeki makine ve teçhizatların yazılımlarının sürekli gelişimini ortaya koymaktadır. İŞKUR olarak işgücü uyum eğitimlerimizi (Mesleki Eğitim Kursu, İşbaşı Eğitim Programı) buna paralel olacak şekilde yazılım yönünde artırmalıyız. Ayrıca gelişen teknoloji çalışma saatlerini de etkileyeceğini gözler önüne sermektedir. Bu durum yarı zamanlı (part-time) ve serbest saat (freelance) çalışma yapan işyeri sayısını arttıracaktır.

Teknolojik gelişmelerin istihdama olası etkilerine işverenlere sorduğumuzda, sektörler arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. Bilecik ilinde; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Ulaştırma ve depolama, İmalat ve Toptan ve perakende ticaret sektörlerinde işverenlerin yaklaşık üçte biri teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

Gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün

değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla işgücü piyasası analiz raporu hazırlanmıştır.

EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2019 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması(İPA) ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması ve işgücünün yetiştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak maksadıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik maksadı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş- yerlerine 4.409 TL (dörtbindörtyüzdokuz Türk Lirası) İdari Para Cezası uygulanır.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka maksatla kullanılamaz. **İkinci maddeye aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

İşyerinin Yasal Unvanı :.....

E-Posta Adresi :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kaşe : .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyeri ile İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
1.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
1.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?*		
1.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
1.4. İşyerinizde kısmi (part-time) çalışma yapılıyor mu?		
1.5. İşyerinizde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel var mı?		

2) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 3'e geçiniz, Hayır ise, soru 4'e geçiniz.)

Evet ( ) Hayır ( )

3) Yatırımla İlgili Bilgiler

3.1 Yatırımın Türü:
İlave yatırım ( )
Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs… alımı veya kiralanması
Teknolojik Yatırım ( )
Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi
Stratejik Yatırım ( )
İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetleri
Diğer ( )

3.2.Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) …….
(artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

3.3. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) ……
(azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

4) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız.

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

5) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

Evet ( ) 5.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 6.Soruya geçiniz.

5.1) Eleman aranılan meslekler

Eleman Aranılan Meslekler	**Toplam Açık İş Sayısı**	**Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi** Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	**Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz?** Kadın. 2. Erkek. Cinsiyet önemli değil.	**Açık Pozisyonunuzda Engelli Çalıştırmak İster misiniz?** 1. Evet. 2. Hayır. 3. Fark etmez.	**Talep Edilen Bilgi ve Beceriler *** Bilgisayar kullanımı Analitik Düşünebilme İletişim ve ifade yeteneği İkna kabiliyeti ve pazarlama gücü Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 6. Takım çalışması. 7. Yabancı Dil Yeterli mesleki / teknik bilgi ve tecrübe Yenilikçi düşünce yeteneği.). Fiziki ve			**İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz? **** 1. Akraba - Eş Dost 2. Gazete - İlan, vb. 3. İnternet - Sosyal Medya 4. İŞKUR. 5. Kendi çalışanlarım aracılığıyla. 6. Özel İstihdam Büroları.		
					1	2	3	1	2	3

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2020 TARİHİ İTİBARİYLE) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

6) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	6.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	7.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	7. soruya geçiniz.

6.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	7.1'e geçiniz.
	Hayır →	8. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok →	8. soruya geçiniz.

7.1) 1 yıl sonra **(**30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

8) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslek var mı?

Evet ( ) 8.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 9.Soruya geçiniz.

8.1) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısını belirtiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması. 2. Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması. 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması. 4. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi. 5. Talep edilen ücretin yüksek olması. 6. Vardiyalı çalışma olması. 7. Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması.						
		1	2	3	4	5	6	7

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

9) Gelecek 10 yıl içerisinde teknolojik gelişmelerin sektörünüzdeki istihdama yansıması nasıl olacaktır?

İstihdamı arttıracaktır. ( ) İstihdamı azaltacaktır. ( ) İstihdamı Değiştirmez. ( ) Fikrim yok. ( )

10) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir?

……...
……...

11) Genç (15-29 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik Beceri. ( )
Teorik Bilgi. ( )
Diploma/sertifika. ( )
İş Deneyimi. ( )
Referans. ( )

12) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet ( ) 13. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 14. Soruya geçiniz.

13) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandınız?
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programları. ( )
Çalışanların Mesleki Eğitimi. ( )
Mesleki Eğitim Kursu. ( )
Kısa Çalışma Ödeneği. ( )
Danışmanlık ve Yönlendirme. ( )
Teşvikler. ( )
(15. Soruya Geçiniz)

14) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ( )
İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ( )
İnternet sitesi kullanışlı değil. ( )
Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması. ( )
İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor. ( )
Daha önce aldığım hizmetlerden memnun kalmadım. ( )
İŞKUR Hizmet birimi çok uzak. ( )

15) İŞKUR'un sizi en çok hangi alanlarda desteklemesini istersiniz? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

İşe Uygun Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
Çalışanların niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği. ( )
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi. ( )

16) Son 3 yılda İstihdam Seferberlikleri kapsamında sunulan Hizmetlerden haberdar mısınız?

Evet ☐ (17. Soruya Geçiniz) ☐ Hayır (18. Soruya Geçiniz)

17) Sizce sunulan teşviklerden hangisinin İstihdama katkısı en yüksek düzeyde olmuştur?

Yeni İstihdama Ücret Desteği. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamına İlişkin Teşvik. ( )
İlave İstihdam Teşviki. ( )
Asgari Ücret Desteği. ( )
Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İşbirliği. ( )

18) İşyerinizde, çalışma iznine tabi olarak, Geçici Koruma Statüsünde (Suriyeli, Iraklı, Afgan vb.) işgücü istihdam etmek ister misiniz?

Evet ☐ ☐ Hayır

19) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapıyor musunuz?

Evet ☐ (Form tamamlanmıştır.) ☐ Hayır (20. Soruya Geçiniz)

20) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapmamanızın nedeni nedir? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği. ( )
Finansman yetersizliği. ( )
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması. ( )
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması. ( )
E-ticaretin güvensiz bir mecra olması. ( )

2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.